İŞKUR

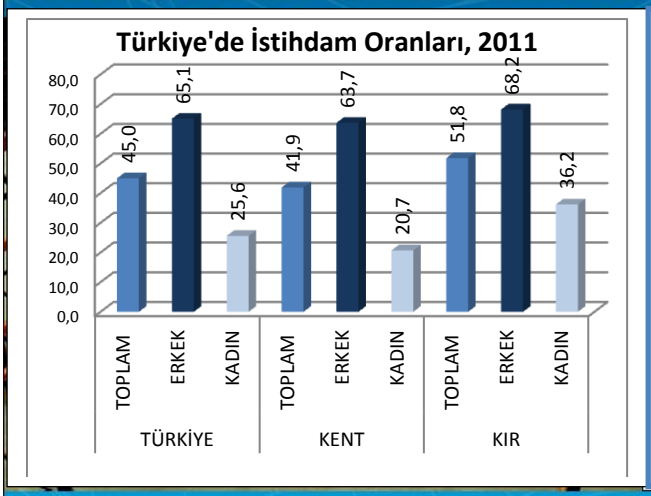

2012

BOLU

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

BOLU-2012 İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI EKİBİ

Nurcan Kutlu HABEK	- İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme & Danışmanlık ve İşe Yerleştirme Servis Şefi
Ali KILIÇ	- İş ve Meslek Danışmanı
Ali İhsan KILIÇ	- İş ve Meslek Danışmanı
Alper KAYA	- İş ve Meslek Danışmanı
Elif OTAKLI	- İş ve Meslek Danışmanı
Huri CANDAN	- İş ve Meslek Danışmanı
Kubilay YILMAZ	- İş ve Meslek Danışmanı
Nihal GEZER	- İş ve Meslek Danışmanı
Nur YORUL	- İş ve Meslek Danışmanı
Selda AKAY	- İş ve Meslek Danışmanı

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

SUNUŞ

Günümüzün teknolojik ve bilimsel yapısı, iletişim hızı dünyamızı küçültmüş ve etkileşimi arttırmıştır. Küresel ekonomik krizler, yerel ekonomileri ve işletmeleri de etkileyebilmektedir. Buna bağlı olarak istihdam yapısı da değişmektedir. Sosyo-Ekonomik yapıda meydana gelen değişimlerin istihdam üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak, alınması gereken önlemleri belirlemek, doğru işgücü planlaması yapabilmek ancak işgücü piyasasını sürekli izlemekle mümkün olabilmektedir. İşgücü piyasası analizi ile elde edilen veriler, istihdam ve eğitim politikalarının belirlenmesinde en önemli temel dayanaklardan birisidir.

İlimiz işgücü piyasasının genel görüntüsünü belirleyebilmek için yapılan bu analiz çalışmasının; gerek sektörler açısından, gerekse işgücü açısından faydalı olduğu kanaatindeyim. Bu çalışma İlimizdeki işgücüne nitelik kazandırılabilmesine, işgücünün eğitimine ve yönlendirilmesine katkı verecek, en kıymetli kaynağınız olan insan kaynaklarımızın da daha verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

İşsizlik bütün ülkelerin olduğu gibi ülkemizin de önemli sorunlarından biridir. İşsizlikle mücadelede istihdamın artırılması ile ilgili çalışmalar ne kadar önemli ise iş gücünün istihdam alanlarına uygun olarak eğitilmesi de o kadar önemlidir. İş gücünün eğitimi istihdamı kolaylaştırdığı gibi verimliliği ve üretimdeki kaliteyi de artıracaktır. Eğitim alanlarının belirlenmesinde işgücü piyasası analiz sonuçları yol gösterici olacaktır. İşsizlik oranını artıran iş gücü verimliliğini olumsuz etkileyen uygun işe uygun iş gücünü yerleştirememe sorununun da çözümüne büyük katkılar sağlayacaktır.

İşgücü analizindeki veriler, İŞKUR iş ve meslek danışmanları tarafından her sektörü kapsayacak şekilde (kamu sektörü hariç) önceden belirlenen 406 işletme ziyaret edilerek yapılan anket çalışması ile tamamlanmıştır. Temel amaç ilimizin istihdam yapısını ve gelecek yıllarda oluşabilecek muhtemel değişimlerin neler olabileceğini belirlemek olmuştur. Yapılan çalışmanın işverenlerimize ve işçilerimize faydalı olmasını ümit ediyor, emeği geçen herkesi kutluyorum.

İbrahim ÖZÇİMEN

Bolu Valisi

ÖNSÖZ

Ülkemizin son yıllardaki kalkınma ve sanayileşme hızının artması, ülkemizin nüfus yapısının da değişmesine neden olmuştur. Köy merkezli nüfus yoğunluğundan şehir merkezli nüfus yoğunluğu olan bir yapı ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak işgücü yoğunluğu tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörüne kaymak zorunda kalmıştır. Sanayileşmenin bütün bölgelerde aynı hızda ilerleyememesi ya da başka bir ifadeyle sanayinin belirli bölgelerde yoğunlaşması göç alan ve göç veren bölgeler sorununu doğurmuştur. Bütün bu sorunlar eğitimin kalitesini ve insanımızın eğitim imkânlarına ulaşabilmelerini olumsuz etkilemiştir.

Küresel rekabet işletmelerin üretim hızlarını artırmaya kaliteli ürün üretmeye mecbur bırakmaktadır. Verimli ve kaliteli üretimin temel unsurlarından biride nitelikli ve eğitimli işgücüdür. İşletmelerin işgücü ihtiyaçlarını belirlemek ihtiyaçlar doğrultusunda işgücü eğitimi planlamak, ancak işgücü piyasasının doğru analiz edilmesi ve izlenmesi ile mümkün olacaktır. İş gücü piyasası analizi yerel ve ülke bazında eğitim ve istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Ülke kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlayacak fayda maliyet oranını olumlu yönde etkileyecektir. Üretim maliyetlerini, buna bağlı olarak rekabet gücünü etkileyen en önemli etkenlerin başında işçilik maliyetleri gelmektedir. İşçilik maliyetlerini azaltmak ancak birim zamanda üretilen mal yâda hizmet miktarını artırmakla mümkün olacaktır. Bu sonuca ulaşmak ancak işin özelliklerine uygun yetişmiş iş gücü ile mümkün olacaktır. İş gücü piyasası analizinin bu tür çalışmalara yön verici yol gösterici rolünün olacağı bir gerçektir.

Yapılan iş gücü piyasası analizi ilimizin istihdam ve iş gücü acısından mevcut yapısının tespitini sağlamakla kalmayıp gelecek yılın planlanmasına da katkılar sağlayacaktır. İşletmelerimizin insan kaynakları planlamalarına ışık tutacağına inancındayız. Başta kurumumuz olmak üzere iş gücü eğitimi ile ilgili eğitim kurumlarının yıllık iş gücü eğitimi planlamalarında da belirleyici rolünün olacağı açıktır.

Yapılan bu çalışmanın ilimize, ülkemize, insanımıza ve işletmelerimize faydalı olmasını temenni ediyor, analiz çalışmasında emeği geçen katkı sağlayan ve desteklerini esirgemeyen bütün kurumlarımızın, işletmelerimizin yönetici ve çalışanları ile Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü çalışanlarımıza teşekkür eder saygılarımı sunarım.

İsmail YALÇIN

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **ii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **iv**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **vii**
KISALTMALAR ..... **viii**
YÖNETİCİ ÖZETİ **1**

GİRİŞ **9**

BİRİNCİ BÖLÜM .....
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR **11**
EKONOMİK VERİLER 11
NÜFUS GÖSTERGELERİ 17
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 19
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 20
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 32

İKİNCİ BÖLÜM .....
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **477**
AMAÇ VE YÖNTEM 477
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 49
AÇIK İŞLER 53
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 59
2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 62
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 63
SONUÇ 66
KAYNAKÇA **73**
EKLER .....
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 75
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 79
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 79
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 83
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 84
Ek 4- Ek Tablolar 91

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1. 2011 ve 2012 Yılı Yatırım Teşvikleri..... 12
Tablo 2. İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011)…… 13
Tablo 3. Yatırım Teşvik Belgelerinin Sabit Yatırımlara ve 2010 Yılına Göre En Yüksekten Sıralı İller, Milyon TL…….....14
Tablo 4. Yatırım Teşvik Belgelerinin İstihdama ve 2010 Yılına Göre En Yüksekten Sıralı İller……..... 14
Tablo 5. 2012 Yılı Kamu Yatırımlarının İllere Göre Sektörel Dağılımı……91
Tablo 6. 2012 Yılı Bolu İli Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Bin TL)…….....15
Tablo 7. Sektörlere Göre Açılıp ve Kapanan İşyerleri……..... 16
Tablo 8. 2011 Yılı Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus…… 18
Tablo 9. Çalışma Yaşı ve Cinsiyete Göre Nüfus, 2011……..... 18
Tablo 10. Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Bolu, 2011-2012……19
Tablo 11. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Bolu, 2010-2012…….....20
Tablo 12. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşgücüne Katılım Oranları …… 21
Tablo 13. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İstihdam Oranları …… 22
Tablo 14. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşsizlik Oranları…… 23
Tablo 15. Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus, 15+ yaş, 2011……..24
Tablo 16: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü Durumu (bin)…….. 24
Tablo 17: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Durumu (bin)……... 25
Tablo 18. Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdama Katılım Oranları, %... 26
Tablo 19: İktisadi Faaliyet ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)……...26
Tablo 20. Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)……..... 27
Tablo 21. Meslek Grubu ve Yaş Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)……..... 28
Tablo 22. Meslek Grubu ve İşteki Duruma Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)……. 28
Tablo 23. Mesleklere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İstihdam Edilenler (bin, 15+ yaş)…...29
Tablo 24. Türkiye ve TR42 Bölgesinde Meslek Gruplarının Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık Durumu (2011, bin, 15+ yaş)……..30
Tablo 25. İktisadi Faaliyet ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam Oranı, Türkiye ve TR42, (2011, bin, 15+ yaş…….....30
Tablo 26. Kayıtlılık ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Sayıları, Türkiye ve TR42 (2011, bin, 15+ yaş)…….....31
Tablo 27. Yaş ve Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, Türkiye, TR42 Bölgesi, 2011, bin……..... 31
Tablo 28. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu……..... 32
Tablo 29. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Mesleklerine Göre Sıralaması, Türkiye ve Bolu, İlk On…….....33

Sayfa No

Tablo 30. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu……..... 33
Tablo 31. Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Süreleri, Türkiye ve Bolu……...34
Tablo 32. 2012 Yılında İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler, Türkiye ve Bolu……..... 34
Tablo 33. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerde İlk 15 Meslek, Türkiye ve Bolu…….35
Tablo 34. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerin Sektörel Dağılımı, Türkiye ve Bolu...36
Tablo 35. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerin Kişisel Durumlara Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu……..... 36
Tablo 36. 2012 Yılı Kurumca Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu…….37
Tablo 37. 2012 Yılı Kurumca Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu……..……... ……... 37
Tablo 38. 2012 Yılı Kurumca Yayınlanan Açık İşlerin Kamu ve Özel Sektöre Dağılımları, Türkiye ve Bolu…….. 38
Tablo 39. 2012 Yılı Yayınlanan Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, İlk On Beş Sıra, Türkiye ve Bolu……38
Tablo 40. 2012 Yılı Açık İş Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu… 39
Tablo 41. 2012 Yılı Açık İşlerin Kişisel Durumlara Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu.. 40
Tablo 42. 2012 Yılı Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu..40
Tablo 43. 2012 yılı Kuruma Başvuru Sayıları ve İşe Yerleştirmeler, Türkiye ve Bolu……..... 41
Tablo 44. 2012 Yılı Kuruma Başvuranların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu……... 41
Tablo 45. 2012 Yılı Kuruma Başvuranların Meslekleri, İlk On Sıra, Türkiye ve Bolu…..42
Tablo 46. 2012 Yılı İşsizlik Sigortası Hizmetlerinden Faydalananların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu…….…….. 43
Tablo 47. 2012 Yılı İşsizlik Sigortasından Yararlananların Yaş Gruplarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu…….....44
Tablo 48. Kurs Türlerine Göre Sayıları, Türkiye ve Bolu…….. 44
Tablo 49. 2012 Yılı Kursiyer Sayıları, Türkiye ve Bolu……45
Tablo 50. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012) ……...48
Tablo 51. Sektörlere Göre Ziyaret Edilen İşyeri Oranı (%)…… 50
Tablo 52. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları (%)……..51
Tablo 53. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları (%)…… 52
Tablo 54. Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı, İlk On Sıra, Bolu……53
Tablo 55. Sektörlere Göre Açık İş Sayıları ve Oranları, Türkiye ve Bolu……..54
Tablo 56. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları, Bolu (%)……..55
Tablo 57. Mesleklere Göre Açık İşler……..……..... 56
Tablo 58. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri, Bolu…….. 58
Tablo 59. Açık İşlerin Karşılanma Yolları, Türkiye ve Bolu……..58
Tablo 60. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslek Sayıları, Bolu…... ……59

Sayfa No

Tablo 61. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörlere Dağılımı……..... 60
Tablo 62. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Türkiye ve Bolu……... 61
Tablo 63. 2012 Yılı İçerisinde Mesleklere Göre İşe Alınanların Sektörel Dağılımı,Bolu.. 62
Tablo 64. Sektörlere Göre Net istihdam Değişim Oranları, Bolu……... 63
Tablo 65. 31 Aralık 2012 İtibariyle İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu……..... 64
Tablo 66. 30 Haziran 2013 İtibariyle İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu……..... 65
Tablo 67. 30 Haziran 2013 İtibariyle İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu…… 65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Grafik 1. Ana Sektörlere Göre Gayrisafi Katma Değer-
Kocaeli, Düzce, Bolu, Sakarya, Yalova (TR42), (1000TL), 2004-2008…… 11
Grafik 2. Kişi Başı Gayrisafi Katma Değer, 2004-2008, TL…….. 12
Grafik 3. 2012 Bolu Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Bin TL)……. 15
Grafik 4. Çalışma Yaşı Nüfusun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı (15+ yaş, 2011)..... 19
Grafik 5. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşgücüne Katılım Oranları, (2005-2011)… 21
Grafik 6. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İstihdam Oranları (2005-2011)……...22
Grafik 7. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşsizlik Oranları (2005-2011)…… 23
Grafik 8. Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri, Türkiye ve Bolu…… 57
Grafik 9. Temininde Güçlük Çekilen İlk 25 Meslek, Bolu…… 61

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği
ABD : Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS : Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AİO : Açık iş Oranı
Bk. : Bakınız
EUROSTAT : Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
ILO : International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
ISCO : International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)
İBBS : İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması
İEP : İşbaşı Eğitim Programı
İO : İşsizlik oranı
İKO : İşgücüne katılma oranı
İŞKUR : Türkiye İş Kurumu
İPA : İşgücü Piyasası Analizi
İÖ : İşsizlik Ödeneği
NACE : European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması)
NİDO : Net İstihdam Değişim Oranı
OECD : Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
TİPA : Türkiye İşgücü Piyasası Analizi
TMS : Türk Meslekler Sözlüğü
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu
TYÇP : Toplum Yararına Çalışma Programı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bolu ilinin de içerisinde yer aldığı TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasında kişi başı gayri safi katma değer % 65 artış göstermiştir.

Kalkınma Bakanlığı' nın 2011 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması listesinde Bolu ili 11. sırada görünmektedir. Listenin ilk üç sırasında İstanbul, Ankara ve İzmir yer alırken son üç sıra Ağrı, Hakkari ve Muş illerinden oluşmaktadır.

Türkiye toplam nüfusu 74.724.269' dur. Bolu ili 2011 nüfusu 276.506' dır. Nüfusun % 49,6' sı erkek, % 50,4' ü kadınlardan oluşmaktadır. Bolu ilinde nüfusun % 36,5' i belde/köylerde, % 63,5' i il/ilçe merkezlerinde ikamet etmektedir.

Bolu ilinde 2011 yılı çalışabilir nüfus (15-64) kayıtlarında, 276.506 olan toplam nüfusun 189.882' sini çalışabilir nüfus oluşturmaktadır. Bolu ilinde 2011 yılı çalışabilir nüfus oranı, Bolu toplam nüfusunun % 68,6' sını oluşturmaktadır. Bu da % 67,3 olan Türkiye ortalamasından 1,3 puan yüksektir. Bu grubun Bolu içerisinde cinsiyet dağılımı % 50,2 erkek, % 49,8 kadın nüfus oranlarıyla birbirine çok yakındır.

Bolu ilinde 2011/2012 öğrenim yılında ortaöğretimde okuyan toplam öğrenci sayısı 15.217 iken, bunlardan 5.870 ' i genel ortaöğretim öğrencisi, 9.347' si mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencisidir. Ortaöğretimde okuyan toplam öğrencilerin % 61,4' ünü mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır.

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki işgücüne katılım oranlarında, 2011 yılında TR42 bölgesinde işgücüne katılım oranı % 54,7 görünürken, bu oran Türkiye genelinde % 49,9' dur.

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki istihdam oranlarında, 2011 yılında TR42 bölgesinde istihdam oranı % 48,2 görünürken, bu oran Türkiye genelinde % 45' dir.

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki işsizlik oranlarında, 2011 yılında TR42 bölgesinde işsizlik oranı % 11,9 görünürken, bu oran Türkiye genelinde 2,1 puan azalış göstererek % 9,8 olarak görünmektedir.

Geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre işgücü durumunda, işgücüne katılım toplamının 1.373.000 olduğu görünmektedir. İşgücüne katılım eğitim durumuna göre incelendiğinde, en yüksek değerin 802.000 ile lise altı mezunlarda, en düşük değerin 36.000 ile okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görünmektedir. Lise altı mezunlar işgücüne katılımın % 58,4' ünü karşılamaktadır.

Bolu ilinin de içinde bulunduğu TR42 bölgesinde 1.210.000 kişinin 751.000 kişinin sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olduğu görülmektedir. TR 42 bölgesinde kayıtlı oranı % 62' dir. Türkiye' deki 2011 yılı sosyal güvenlik kurumuna kayıt durumuna baktığımızda, 24.110.000 kişiden 13.971.000 kişinin sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde kayıtlı oranı % 57,9' dur.

2012 yılı itibariyle Bolu İŞKUR' a kayıtlı işsiz sayısı 8.092' dir. Türkiye genelinde bu rakam 2.372.262' dir.

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, en yüksek ilk üç oranı % 20,3 ile 25-29, daha sonra sırasıyla, % 19 ile 20-24 ve % 17,4 ile 30-34 yaş grubundaki kişiler oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle, 20-34 yaş grupların işsiz sayısı, toplam kayıtlı işsizlerin % 56,7' sini oluşturmaktadır. Kurum kayıtlarına göre genç nüfus (15-24) işsizlik oranı % 21,6' dır. Bolu İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin % 49,8' i erkeklerden, % 50,2' si kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye genelinde kuruma kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, ilk üç sıranın Bolu ili ile aynı olduğu gözükmektedir. Oranları ise % 22,1, % 20 ve % 18' dir. 20-34 yaş grubundaki kişiler Türkiye' de kuruma kayıtlı işsizlerin % 60,1' ini oluşturmaktadır. Kurum kayıtlarına göre genç nüfus (15-24) işsizlik oranı % 23,5' dir. Türkiye genelinde İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin % 60,4' ü erkeklerden, % 39,6' sı kadınlardan oluşmaktadır.

2012 yılı Bolu ve Türkiye' de kuruma kayıtlı işsizlerin mesleki sıralamasına bakıldığında her iki sıralamanın da beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluştuğu görünmektedir. Bolu' da Türkiye genelinden farklı olarak kasiyer, aşçı ve orman işçisi meslekleri sıralamada ilk on' a yerleşmiştir. Bolu' da kuruma kayıtlı işsizlerin % 43' ü beden işçisi (genel) mesleğinden oluşurken, Türkiye' de bu oran % 24,5' dir.

2012 yılı Türkiye ve Bolu' da kuruma kayıtlı işsizler eğitim durumlarına göre incelendiğinde Türkiye ve Bolu' da ilk iki sıra benzerlik göstermektedir. Türkiye' de ilk sırada % 46,8 ile ilköğretim mezunları, ikinci sırada %30 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları yer alırken Bolu' da ilköğretim mezunlarının oranı % 49, ortaöğretim (lise ve dengi) mezunlarının oranı % 32,5' dir. Türkiye' de 3. sırada % 9,3 ile önlisans mezunları yer alırken, Bolu' da 3. sırada % 8,6 ile lisans mezunları yer almaktadır.

2012 yılında İŞKUR tarafından Türkiye genelinde gerçekleştirilen işe yerleştirme sayısı 556.587' dir. Bolu' daki bu sayı 3.601' dir.

Türkiye genelinde işe kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin % 75,3' ü özel sektöre, % 24,7' si kamu sektörüne olmuştur.

Bolu ilinde 2012 yılında özel sektöre işe başlayan kişi sayısı 22.931' dir. Bolu İŞKUR' un özel sektöre işe yerleştirme etki oranı % 13 olarak hesaplanmaktadır.

2012 yılında Bolu ilinde normal statüde işe yerleştirilenler toplam işe yerleştirme sayısının % 93,5' ini oluştururken bu oranıyla Türkiye ortalamasından 0,1 puan düşükdür. Bolu ilinde işe yerleştirilen engelli sayısı 228' dir ve bu sayı toplam işe yerleştirmelerin % 6,3' ünü oluşturmaktadır.

2012 yılı Türkiye genelinde ve Bolu' da kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmeler eğitim durumlarına göre incelendiğinde, ilk üç sıranın aynı eğitim durumlarından oluştuğu görünmektedir. Birinci sırada bulunan ilköğretim mezunlarının Türkiye' deki oranı % 57,2

iken Bolu' da % 58,4, ikinci sırada bulunan ortaöğretim (lise ve dengi) mezunlarının Türkiye' deki oranı % 28,7 iken Bolu' da % 32,4, önlisans mezunlarının Türkiye' deki oranı % 5,8 iken Bolu' daki oranı % 4,9' dur. Eğitim durumlarına göre en düşük istihdam Türkiye genelinde ve Bolu' da doktora mezunlarında gerçekleşmiştir.

2012 yılında Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü' nce Türkiye genelinde yayınlanan açık iş sayısı 991804' dür. Bu sayının 851136' sı özel sektöre, 140668' i ise kamu sektörüne aittir. 2012 yılı içerisinde Bolu' da yayınlanan açık iş sayısı 4290 olup bu sayının 3616' sı özel sektöre, 674' ü ise kamu sektörüne aittir. Bolu ili özel sektörde yayınlanan açık iş sayısı Türkiye genelinde özel sektörde yayınlanan açık iş sayısının % 0,4' ünü oluştururken, kamu sektöründeki bu oran % 0,5' dir.

Açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, Türkiye genelinde ilk 5 sıranın beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi, satış elemanı (tanıtım) ve büro memuru (genel) mesleklerinden oluştuğu görünmektedir. Bolu' da ise ilk 5 sıradaki meslekler, beden işçisi (genel), metal mamuller montaj işçisi, satış elemanı (tanıtım), şoför-yük taşıma ve beden işçisi (temizlik)dir. Birinci sırada bulunan beden işçiliği Türkiye genelinde toplam açık iş sayısının % 37' sini oluştururken, Bolu' daki bu oran % 67,8' dir.

2012 yılında İŞKUR tarafından işverenlerin isteği doğrultusunda yayınlanan açık işler sektörlere göre incelendiğinde Türkiye genelinde ilk üç sırada sırası ile, % 33,9 ile imalat, % 9,6 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 9,1 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri yer almaktadır. Bolu ilinde bu sıralama, % 61 ile imalat, % 9,8 ile inşaat, % 5,7 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri şeklindedir.

2012 yılında Türkiye genelinde yayınlanan açık işlerin % 87,6' sını kişisel durumu normal olanlar, % 12,4' ünü kişisel durumu engelli olanlar oluşturmaktadır. Bolu' da ise açık işlerin % 91,1' ini kişisel durumu normal olanlar, % 8,4' ünü ise kişisel durumu engelli olanlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İŞKUR tarafından yayınlanan 991.804 açık iş ilanına 1.476.264 erkek, 820.061 kadın olmak üzere toplam 2.296.325 başvuru olmuştur. Başvuruların % 64,3' ü erkeklerden, % 35,7' si kadınlardan oluşmaktadır. Açık iş ilanlarına başvuran 2.296.325 kişiden 556.587' si, yani % 24,2' si açık işlere yerleştirilmiştir.

Bolu ilinde İŞKUR tarafından yayınlanan 4.290 açık iş ilanına 5.513 erkek, 4.138 kadın olmak üzere toplam 9.651 başvuru olmuştur. Başvuranların % 57,1' i erkeklerden, % 42,9' u kadınlardan oluşmaktadır. Açık iş ilanlarına başvuran 9.651 kişiden 3.601'i, yani % 37,3' ü açık işlere yerleştirilmiştir. Bolu bu oranı ile Türkiye ortalamasından 13,1 puan yüksektir.

Kuruma yapılan başvurular eğitim durumlarına göre incelendiğinde, Türkiye ve Bolu' da en yüksek başvuru grubunu ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Türkiye' de ilköğretim grubunun oranı toplam başvuru sayısının % 48,3' ünü oluştururken, Bolu ilinde bu oran % 50,2' dir. Türkiye genelinde ikinci ve üçüncü sırada sırası ve oranı ile, % 30,8 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları ve % 8,4 ile önlisans mezunları bulunmaktadır. Bolu' da birinci

sırada bulunan ilköğretim mezunlarını, % 34 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları ve % 7 ile lisans mezunları takip etmektedir.

2012 yılı işverenlerce talep edilen ve İŞKUR tarafından yayınlanan açık iş ilanlarında Türkiye ve Bolu' da ilk üç sırada aynı mesleklerin olduğu görünmektedir. Beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik). Beden işçiliği şeklinde yapılan başvuru Türkiye genelinde yapılan toplam başvurunun % 24,9' unu oluştururken, Bolu' daki bu oran % 45,8' dir.

2012 yılında Türkiye genelinde İŞKUR tarafından düzenlenen kurs sayısı 27351' dir. Bu sayı içerisinde en yüksek oran % 29,3 ile işbaşı eğitim programına (İEP) aittir. İkinci ve üçüncü sırada sırası ve oranlarıyla, % 18 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP (Toplum Yararına Çalışma Programı) ve % 16,7 ile işgücü yetiştirme kurslar/istihdam garantili kurslar takip etmektedir. En düşük düzenlenen kurs sayısı eski hükümlülere yönelik kurslardır (20).

Bolu ilinde 2012 yılı içerisinde İŞKUR tarafından düzenlenen kurs sayısı 98' dir. Bolu bu sayıyla Türkiye genelinde düzenlenen kursların % 0,4' ünü oluşturmaktadır. Bolu ilinde ilk sırada % 62,2 oranı ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP yer almaktadır. İkinci sırada % 10,2 oranıyla işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili yer alırken, üçüncü sırada % 9,2 ile işgücü yetiştirme kursu/genel bulunmaktadır.

2012 yılı içerisinde Türkiye genelinde düzenlenen 27.351 kursa 464.645 kursiyer katılmıştır. Kursiyerlerin % 59,6' sı erkeklerden, % 40,4' ü kadınlardan oluşmaktadır. Kurs türleri arasında en çok katılım sağlanan ilk üç sıra sırası ile, 186.599 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP, 116.451 ile işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili ve 24.953 ile girişimcilik kursundan oluşmaktadır.

Bolu ilinde 2012 yılında düzenlenen 98 kursa 2206 kursiyer katılmıştır. Kursiyerlerin % 69,4' ü kadınlardan 30,6' sı erkeklerden oluşmaktadır. Kadın kursiyer katılımcı oranı Türkiye geneline göre Bolu' da daha fazladır. Kurs türleri arasında en çok katılım sağlanan ilk üç sırayı, 971 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP, 248 ile işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili, 217 ile işgücü yetiştirme kursu/genel oluşturmaktadır.

Bolu İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde toplam 406 işyeri ile görüşülmeye çalışılmış, 31 işyeri kapanmış olduğundan 375 işyeri ile yüz yüze görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 78 tanesi 1-9 kişi çalıştıran işyerleri, 232 tanesi 10 kişi ve üstü kişi, 65 tanesi 50 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamına sadece 10 ve üstü çalışana sahip işyerleri girmekle birlikte, uygulama aşamasında bu tür işyeri olduğu belirtildiği için ziyaret edilen 78 işyerinin, zaman içerisinde 1-9 büyüklüğündeki işyerine dönüşmüş olduğu tespit edilmiştir. Bu durum önceden 10 ve üstü çalışana sahip işyerlerinin sayılarında zaman içerisinde % 19,3 oranında bir azalma olduğunu göstermektedir.

2012 yılında Türkiye genelinde en fazla bulunan ilk üç sektör sırası ve oranlarıyla, % 20,6 ile imalat, % 19,8 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 9,8 ile inşaat sektörlerinden oluşmaktadır. Bu sıralama Bolu ilinde, % 26,4 ile

imalat, % 22,4 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 15,2 ile ulaştırma ve depolama sektörlerinden oluştuğu görünmektedir.

Bolu ve Türkiye' de çalışan sayısı 10-49 olan işyerleri arasında, Türkiye genelindeki ilk üç sıralama, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, imalat ve inşaat sektörleri iken, Bolu ilinde bu sıralama, imalat, toptan ve parakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, ulaştırma ve depolama sektörlerinden oluşur. Kayıtlı çalışan sayısı 50' den fazla olan işyerlerinin sektörel dağılımlarına bakıldığında Bolu ve Türkiye için sıralamanın aynı olduğu görünmektedir ve şu şekildedir: İmalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, idari ve destek hizmet faaliyetleri.

Bolu' da 375 işyerinde toplam 16.098 çalışan istihdam edilmektedir ve toplam çalışanların % 69,8' i erkeklerden, % 30,2' si kadınlardan oluşmaktadır. İşletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 42,9' dur. Türkiye genelinde ise 127.687 işyerinde 6.240.294 kişi istihdam edilmektedir. Türkiye' deki işyerlerinde çalışan kadınların oranı % 25 ile Bolu ortalamasının altında, işletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 48 ile Bolu ortalamasının üstündedir.

İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör Bolu' da % 57,2, Türkiye' de % 23,8 payıyla imalat sektörüdür. Bunu Bolu' da % 11,3 ile toptan ve parakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve % 7,3 ile ulaştırma ve depolama sektörleri izlemektedir. Türkiye' de ise % 12,7 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri ve % 10,1 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri izlemektedir.

Sektörel olarak işyeri başına çalışan sayısı en yüksek sektör Türkiye ve Bolu' da diğer hizmet faaliyetleridir. Her iki cinsiyet açısından Türkiye ve Bolu' da en çok istihdam sağlanan sektör imalat sektörüdür.

Kadınların Bolu'da Türkiye geneline göre daha fazla çalışma yaşamı içerinde oldukları görülmektedir. Bolu'da kadınlar ağırlıklı olarak İmalat sektöründe çalışmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektöründe çalışan kadın sayısı bu sektörde çalışan erkek sayısından fazladır. Eğitim ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın ve erkek çelışan sayıları birbirlerine çok yakındır.

Bolu' da erkek çalışanlar arasında istihdamın en fazla olduğu üç grubun, nitelik gerektirmeyen işler grubunda (% 38,4), daha sonra sırasıyla, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubunda (% 16,6), tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubunda (% 15,4) olduğu görünmektedir. Türkiye' de ise bu sıralama, nitelik gerektirmeyen işler grubu (% 27,1), tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu (% 14,8) ve, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu (%13,0) şeklinde sıralanmaktadır. Bolu' da kadınların en fazla istihdam edildiği ilk üç sektör, nitelik gerektirmeyen meslekler grubu, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubudur. Türkiye' de ise bu sıralama nitelik gerektirmeyen meslekler, profesyonel meslek grupları ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubu şeklinde sıralanmaktadır. İstihdamda toplam olarak çok düşük (34)

olduğu nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları mesleği dışarıda tutulduğunda; hem kadınların hem de erkeklerin toplam istihdamları içerisinde en az istihdam edildiği meslek grubunun yöneticiler grubu olduğu görünmektedir.

375 işyerinde en fazla istihdam sağlanan ilk üç meslek, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma ve konfeksiyon işçisidir. Erkeklerde en fazla istihdam sağlanan ilk üç meslek, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma ve deri işçisi mesleği iken, kadınlarda sıralama beden işçisi (genel), konfeksiyon işçisi ve büro memuru (genel) şeklindedir.

Bolu ilinde toplam 510 farklı meslekte çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların %34'ü Beden İşçisidir. Kadınların ise %35'i Beden İşçisidir. 510 mesleğin 289'unda çalışan kadın 46'sında çalışan erkek bulunmamaktadır.

Bolu' da en fazla açık iş bulunan ilk üç sektör sırasıyla, imalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve ulaştırma ve depolama sektörleridir. Türkiye' de bu sıralama, imalat, inşaat ve toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü şeklindedir. İşyeri büyüklüğüne bakıldığında, 200 açık iş sayısıyla en fazla açık iş olan işyerleri 10-49 çalışanı olan işyerleridir. Türkiye' de işyeri büyüklüğüne göre en fazla açık iş talebi 50 ve daha fazla çalışana sahip işletmelerden alınmıştır.

Bolu ilindeki açık iş oranı 2,3 iken, oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler sırasıyla insan sağlığı ve sosyal hizmetler faaliyetleri (%11,9), madencilik ve taş ocakçılığı (% 8,8) ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler (% 6) sektörleridir. Türkiye genelinde açık iş oranı hesaplandığında % 3,34 olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler inşaat (% 6,1), gayrimenkul faaliyetleri (% 5,7) ve imalat (% 5) olarak sıralanmaktadır. İnşaat ve gayrimenkul sektörlerinde açık iş oranının yüksek olmasının temel sebeplerinden biri, son yıllarda bu sektörlerin yüksek büyüme oranlarına sahip olmasıdır.

Bolu ilinin açık iş oranı Türkiye Genelinin 1 puan altındadır. Bolu ilinin ilgili dönemde istihdam kapasitesi Türkiye geneline göre düşüktür.

Bolu ilinde hiç açık iş olmayan sektörler, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetleri ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir.

Açık işlerin dokuz ana meslek grubunda dağılımına bakıldığında, toplam 383 açık iş sayısının içinde en fazla açık iş oranına sahip meslek grubunun % 27,1 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu olduğu görünmektedir. Daha sonra sırasıyla 2. ve 3. sırada % 18,8 ile profesyonel meslek mensupları grubu ve % 17,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu yer alır. Türkiye genelinde ise ihtiyaç duyulan ve temininde güçlük çekilen meslek grupları çoktan aza doğru tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (56.393), sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar (53.384) ve hizmet ve satış elemanlarıdır (48.288).

Açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu Profesyonel Meslek Grubudur. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Bolu ilinde Açık işlerin %27'si Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde iken aynı meslek grubunda açık iş oranı %1,6 ile Bolu ortalamasının (%2,3) altındadır. Yani çalışan sayına göre

açık iş potansiyeli oldukça düşüktür. Çalışanların %34'ü Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde olduğu göz önüne alındığında Bolu ilinde çalışanların nitelik ve beceri düzeyi düşük mesleklerde çalıştığı ancak işgücü piyasasının ihtiyaçlarının daha nitelik ve beceri gerektiren meslek gruplarında olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında toplanan açık işlerin mesleklere göre sıralaması yapıldığında ise hem Türkiye' de hem de Bolu' da beden işçisi (genel) ilk sırada yer almıştır. Bu sırayı Türkiye' de makineci (dikiş) ve inşaat elemanları kalıpçısı izlerken Bolu' da şoför-yük taşıma ve hemşire izlemektedir.

Bolu ilinde en fazla talep edilen meslekler Beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma, hemşire, diğer özel eğitim öğretmenleri ve kasiyerdir. Türkiye genelinde elde edilen verilere göre ilk beş sıranın beden işçisi (genel) hariç farklı mesleklerden oluştuğu görünmektedir. Açık işlerin %26'sı Beden İşçisidir.

Bolu ilinde açık işler için talep edilen beceri düzeyleri incelendiğinde işverenler tarafından en çok istenen beceri düzeyi kişinin mesleğe ilişin yeterli bilgisidir.. Fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması da işverenlerin istihdam edeceği kişilerden en çok istedikleri nitelik ve beceriler arasındadır. Anket sonuçlarına göre yabancı dil bilgisi, satış ve pazarlama ile proje tabanlı çalışma işverenin çok fazla talep etmedikleri beceri düzeyleri arasındadır.

Bolu'da İşverenlerin eleman temininde en çok kullandıkları metot İŞKUR ve akraba-eş dost kanallarıdır. Özel istihdam büroları işverenlerin eleman açıklarını karşılamada en az kullandıkları yöntemdir. İŞKUR'un kullanılma oranı Türkiye geneline göre yüksektir.

Karşılanmasında güçlük çekilen meslekler sektörler itibari ile dağılım sayısı 690'dır. En fazla eleman temininde güçlük çeken sektör İmalat sektörüdür. Daha sonra Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri gelmektedir. En fazla açık iş olan ilk iki sektör imalat ve toptan ve perakende ticarettir. Üçüncü sektör ise Ulaştırma ve depolamadır. İnşaat sektöründe açık iş sayısı az iken, sektörde eleman ihtiyacı ortaya çıktığında eleman bulmakta güçlük çekilmektedir.

Türkiye genelinde en fazla eleman temininde güçlük çeken sektörler sırasıyla imalat, toptan ve perakende ticaret ile Konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörleridir.

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, en fazla temininde güçlük çekilen mesleğin tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile nitelik gerektirmeyen meslekler gruplarında olduğu görülmektedir. Yöneticiler meslek grubunda ise temininde güçlük çekilme durumu söz konusu değildir.

Çalışanların %38,4'ü, açık işlerin %27,2'si nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken, temininde güçlük çekilen mesleklerin %19,7'si aynı meslek grubundadır. İşgücü piyasasında daha çok mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerin temininde güçlük çekilmektedir.

En fazla temininde güçlük çekilen meslekler Beden İşçisi, Şoför, Kasap, Hemşire ve Metal Mamuller Montaj İşçisidir. Açık işlerin %26' sı beden işçisi iken temininde güçlük çekilen

mesleklerin %16,8'i beden işçisidir. En fazla açık iş olan 20 meslek ile en fazla temininde güçlük çekilen ilk 20 meslek karşılaştırıldığında 11 mesleğin aynı olduğu görülecektir.

Bolu ili genelinde işverenlerin eleman temini sıkıntısı konusunda hangi cevapların daha çok verildiği incelendiğinde, beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması işverenlerin en çok tercih ettiği şıktır. Türkiye geneline benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Ancak önerilen ücretin az bulunması ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi şıklarının çok düşük oranda tercih edilmesi dikkat çekmektedir.

2012 yılında işyerlerinde sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre eleman alımı ve eleman çıkma/çıkarılma durumu değerlendirildiğinde, Bolu' da işten çıkartılan 3.074 kişiye karşılık toplam 3.540 kişinin işe alındığı görünmektedir. Türkiye' de ise 2012 yılında 1.409.300 kişi işten çıkartılmış ve 1.766.431 kişi işe alınmıştır.

Bolu ilinde 31 Aralık 2012 tarihinde araştırmanın yapıldığı döneme göre 534 kişilik, 30 Haziran 2013 tarihinde ise 374 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

Elde edilen veriler neticesinde Türkiye için 31 Aralık 2012 itibariyle işyerlerinin beklediği net istihdam değişim beklentisi %1,9 iken Bolu ilinde beklenen istihdam artış beklentisi %3,3'dür. Bolu'da 31 Aralık tarihinde en fazla istihdam artışı beklenen sektör %21,9'luk oranıyla Madencilik ve Taşocakçılığı sektörüdür. 31 Aralık tarihinde istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktadır.

Bolu'da 30 Haziran 2013'te 31 Aralık 2012 tarihine göre istihdam artış beklentisi 1 puan düşerek %2,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise 1,8 puan artarak %3,7 olarak gerçekleşmiştir.

31 Aralık 2012 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Bolu için ilk üç sırada beden işçisi (genel), diğer kümes hayvanları işçileri ve metal mamuller montaj işçisi yer almaktadır. Türkiye sıralaması ise güvenlik görevlisi, makineci (tekstil) ve satış elemanıdır. İlgili tarihte Bolu ilinde net istihdam azalışı beklenen tek meslek Reyon görevlisidir.

GİRİŞ

Bolu İşgücü Piyasası Analizi' nin amacı illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır. Bu raporda işgücü arzı ve talebine ilişkin temel veriler sunulacaktır. Bu çerçevede Bolu için İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir. Bolu ili İşgücü Piyasasının Talep Araştırması' nın amacı tüm ilçe ve köylerini de kapsayacak biçimde Bolu ilinde işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin işgücü talebini değişik boyutlarıyla tespit etmek ve işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemeye katkıda bulunmaktır. Böyle bir talep Araştırması ile desteklenen Bolu İşgücü Piyasası Analizi'nin özellikle işgücünün talep açısından ve gelecek kısa dönemde eğilimlerinin ölçülmesi, ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilmesi, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceğinin belirlenmesi ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak politika ve önerilerin geliştirilmesi gibi hedefleri vardır. Bir bütün olarak bu rapor, işgücü politikalarının tümüne veri sağlayabilecek bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Bolu İşgücü Piyasası Analizi raporu iki temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde İşgücü piyasasını etkileyen unsurlardan genel ekonomik yapı, demografik özellikler ve eğitim durumu, genel işgücü göstergeleri ve İŞKUR' a kayıtlı işgücü göstergeleri raporun ilk kısmını oluşturmaktadır. Bu bölümde Bolu ili özelinde en son veriler ışığında İŞKUR kapsamında gerçekleşen arz ve talep eşleştirmelerine bakmakta, bu çerçevede Bolu ilinde açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir. Raporun ikinci bölümünde ise Bolu ili işgücü piyasasına talep yönünden bakmakta ve Bolu İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının sonuçlarını derlemektedir. Bu çerçevede işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2012 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir. Raporun değerlendirme ve sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır.

Bolu İşgücü Piyasası Analizi raporunda çeşitli kaynaklardan derlenen veriler kullanılmıştır. İlk bölüm çerçevesinde genel ekonomik durum, demografik yapı ve eğitim durumuna ait verilerle, Bolu ili işgücü piyasasında işgücü arzına ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan Genel Nüfus Sayımları ve Hanehalkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Bu verilerden bir kısmı Bolu iline özel olsa da, işgücü arzına ait birçok veri il bazında değil NUTS2 bölgelendirme sistemi çerçevesinde Bolu ilinin yer almış olduğu TR42 bölgesi (Kocaeli, Düzce, Bolu, Sakarya, Yalova) geneline ait verilerdir. Bu verilerin büyük çoğunluğu 2011 yılına aittir. Bolu iline özel kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlere ilişkin en yeni veriler Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından temin edilmiştir. Raporun işgücü talebi ile ilgili bölümünde ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın sonucunda elde edilen veriler kullanılmaktadır. Araştırma çerçevesi Bolu ilinde 10 ve daha

fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleri[1] ile sınırlıdır. İşyerleri listesi TÜİK' in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi listesinden oluşturmuştur[2]. İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[3] kapsama dahil edilmiştir[4]. Bolu için İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın alan uygulaması 10 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, araştırmada yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar içerisinde işyeri cevap durumlarına göre ağırlıklandırma yapılmıştır. Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi[5] yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir.

Tüm iller ve Türkiye geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

---

[1] Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

[2] Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

[3] Madencilik ve taşocakçılığı; İmalat; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri; İnşaat; Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; Ulaştırma ve depolama; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; Bilgi ve iletişim; Finans ve sigorta faaliyetleri; Gayrimenkul faaliyetleri; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; İdari ve destek hizmet faaliyetleri; Eğitim; İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; Kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve Diğer hizmet faaliyetleri.

[4] Kapsama dahil edilmeyen sektörler Tarım, orman, balıkçılık; Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik; Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri (Hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri); Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri.

[5] Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR

İşgücü piyasası, ekonomik ve demografik faktörlerden çok yakından etkilenir. Örneğin ekonomik gelişmeler, yatırımlar, nüfus ve nüfus artış hızı, göç ve eğitim istihdamı ve dolayısıyla işsizliği doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci bölümde işgücü piyasasının arka planını oluşturması açısından, Bolu ilinin genel ekonomik durumu, demografik yapısı ve nüfusunun eğitim durumu ele alınacaktır.

1.1 EKONOMİK VERİLER

Bolu ilinin de içerisinde yer aldığı TR42 bölgesi 2004- 2008 yılı, tarım, sanayi ve hizmet sektörlerine ait gayri safi katma değer miktarları ve toplam miktarları Grafik 1' de gösterilmiştir.

Grafik 1. Ana Sektörlere Göre Gayrisafi Katma Değer- Kocaeli, Düzce, Bolu, Sakarya, Yalova (TR42), (1000TL), 2004-2008

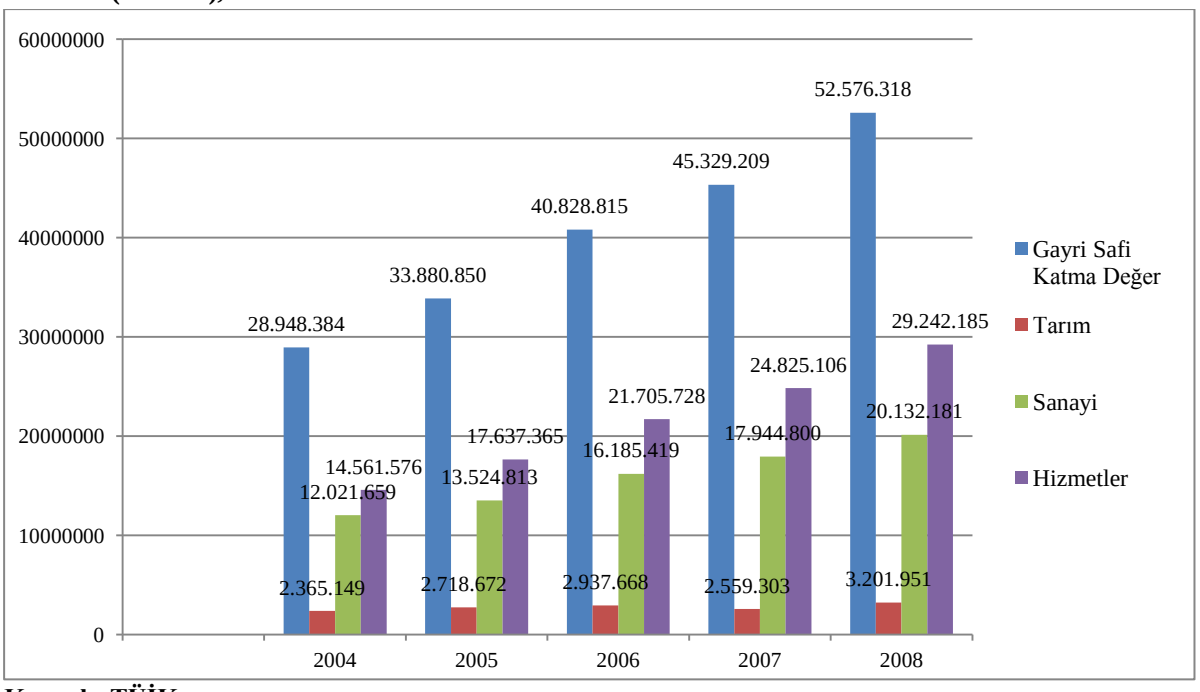

Kaynak: TÜİK

Grafik 1 incelendiğinde, Bolu ilinin de içerisinde yer aldığı TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasında toplam gayri safi katma değer % 81 artış göstermiştir. 2004-2008 yılları arasında en yüksek artışı % 100 ile hizmetler sektörü gösterirken, daha sonra sırasıyla, %67 sanayi sektörü, % 35 tarım sektörü göstermiştir. 2008 yılı içerisinde toplam gayri safi katma

değerin % 55,6' sını hizmetler sektörü, % 38,3' ünü sanayi sektörü, % 6,1' ini tarım sektörü oluşturmaktadır.

Grafik 2' de 2004-2008 Bolu ilinin de içerisinde bulunduğu TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait, kişi başına gayrisafi katma değer oranları gösterilmiştir.

Grafik 2. Kişi Başı Gayrisafi Katma Değer, 2004-2008, TL

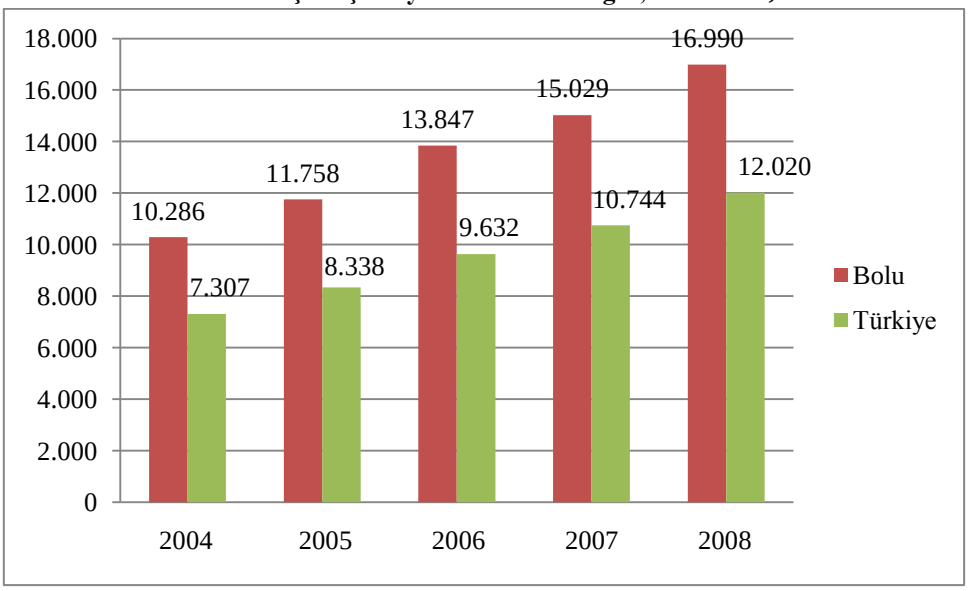

Kaynak: TÜİK

Bolu ilinin de içerisinde yer aldığı TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasında kişi başı gayri safi katma değer % 65 artış göstermiştir. En yüksek artışın % 17,7 ile 2005 ile 2006 yılları arasında olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde kişi başı gayri safi katma değerlere bakıldığında, 2004-2008 yılları arasında % 64,4 artışa rastlanmaktadır. TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasındaki kişi başı gayri safi katma değer Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 1' de 2011 ve 2012 yıllarındaki Bolu' da yapılan yatırım teşvikleri gösterilmiştir.

Tablo 1. 2011 ve 2012 Yılı Yatırım Teşvikleri

Yıl	Sermaye Türü	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2011	Yabancı Sermaye	1	3	6
	Yerli Sermaye	17	308	498
	Genel Toplam	**18**	**311**	**504**
2012	Yerli Sermaye	13	534	533
	Genel Toplam	**13**	**534**	**533**

Kaynak: www.ekonomi.gov.tr

Bolu' da 2011 yılındaki yatırım teşviklerine bakıldığında yabancı sermaye yatırım teşvik belge sayısının 1, yatırım miktarının 3 milyon TL olduğu görünmektedir. Yerli sermaye yatırım teşvik belge sayısı 17, yatırım miktarının ise 308 milyon TL' dir. 2012 yılı yerli sermaye yatırım teşvik belge sayısı 13, yatırım miktarı 534 milyon TL' dir. 2012 yılında yerli sermaye yatırım teşvik belge sayısının 2011 yılına kıyasla 17' den 13' e düştüğü görünmektedir. Fakat 2011 yılı ile 2012 yılı yerli sermaye yatırım miktarlarına bakıldığında, 2011 yılında 308 milyon TL olan miktar, 2012 yılında yaklaşık % 73 artış ile 534 milyon TL olmuştur.

Tablo 2' de Kalkınma Bakanlığının yayımladığı 2011 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması gösterilmiştir.

Tablo 2. İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011)

SEGE 2011 Sırası	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İLLER
1	İstanbul	**21**	Isparta	**41**	Kırıkkale	**61**	Ordu
2	Ankara	**22**	Balıkesir	**42**	Malatya	**62**	Gümüşhane
3	İzmir	**23**	Manisa	**43**	Afyon	**63**	Kilis
4	Kocaeli	**24**	Mersin	**44**	Artvin	**64**	Bayburt
5	Antalya	**25**	Uşak	**45**	Erzincan	**65**	Yozgat
6	Bursa	**26**	Burdur	**46**	Hatay	**66**	Adıyaman
7	Eskişehir	**27**	Bilecik	**47**	Kastamonu	**67**	Diyarbakır
8	Muğla	**28**	Karabük	**48**	Bartın	**68**	Kars
9	Tekirdağ	**29**	Zonguldak	**49**	Sivas	**69**	Iğdır
10	Denizli	**30**	Gaziantep	**50**	Çorum	**70**	Batman
11	**BOLU**	**31**	Trabzon	**51**	Sinop	**71**	Ardahan
12	Edirne	**32**	Karaman	**52**	Giresun	**72**	Bingöl
13	Yalova	**33**	Samsun	**53**	Osmaniye	**73**	Şanlıurfa
14	Çanakkale	**34**	Rize	**54**	Çankırı	**74**	Mardin
15	Kırklareli	**35**	Düzce	**55**	Aksaray	**75**	Van
16	Adana	**36**	Nevşehir	**56**	Niğde	**76**	Bitlis
17	Kayseri	**37**	Amasya	**57**	Tokat	**77**	Siirt
18	Sakarya	**38**	Kütahya	**58**	Tunceli	**78**	Şırnak
19	Aydın	**39**	Elazığ	**59**	Erzurum	**79**	Ağrı
20	Konya	**40**	Kırşehir	**60**	Kahramanmaraş	**80**	Hakkari
						81	Muş

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Kalkınma Bakanlığı' nın net göç hızı, ilin YGS ortalama başarı puanı, on bin kişiye düşen hekim sayısı, ortalama günlük kazanç, yüz bin kişiye düşen patent başvuru sayısı, kişi başına düşen bütçe gelirleri, kişi başına düşen GSM abone sayısı, kişi başına düşen mesken elektrik tüketimi gibi 61 değişik veriyi kullanarak hazırladığı 2011 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması listesinde Bolu ili 11. sırada görünmektedir. Listenin ilk üç sırasında İstanbul, Ankara ve İzmir yer alırken son üç sıra Ağrı, Hakkari ve Muş illerinden oluşmaktadır.

Tablo 3' de illerin, yatırım teşvik belgelerinin sabit yatırımlara ve 2010 yılına göre en yüksekten başlayarak sıralaması gösterilmiştir.

Tablo 3. Yatırım Teşvik Belgelerinin Sabit Yatırımlara ve 2010 Yılına Göre En Yüksekten Sıralı İller, Milyon TL

Sıra	YERLİ SERMAYE		Sıra	YABANCI SERMAYE	
1.	Adana	15.647	**1.**	Kocaeli	1.978
2.	İstanbul	9.707	**2.**	Denizli	1.157
3.	İzmir	6.173	**3.**	Antalya	512
58.	Bolu	116			
	Genel Toplam (81 il)	**62287**		**Genel Toplam (81 il)**	**8218**

Kaynak: www.ekonomi.gov.tr

Tablo 3 incelendiğinde, 2010 yılında Bolu ilinde yabancı sermaye yatırımı olmadığı, yerli yatırımın ise 116 milyon TL ile iller sıralamasında 58. sırada olduğu görünmektedir. 2010 yılı yabancı sermaye yatırım miktarlarına bakıldığında, toplam miktarın 8.218 milyon TL olduğu, ilk üç sıradaki ilin sırasıyla, 1978 milyon TL ile Kocaeli, 1157 milyon TL ile Denizli, 512 milyon TL ile Antalya olduğu görünmektedir. 2010 yılı yerli sermaye yatırım miktarlarına bakıldığında, toplam miktarın 62.287 milyon TL olduğu, ilk üç ilin sırasıyla 15.647 milyon TL ile Adana, 9.707 milyon TL ile İstanbul, 6.173 milyon TL ile İzmir olduğu görünmektedir. Bolu, 2010 yılı Türkiye geneli toplam yerli sermaye miktarının % 0,2' sini karşılamaktadır.

Tablo 4' de illerin, yatırım teşvik belgelerinin istihdama ve 2010 yılına göre en yüksekten başlayarak sıralaması gösterilmiştir.

Tablo 4. Yatırım Teşvik Belgelerinin İstihdama ve 2010 Yılına Göre En Yüksekten Sıralı İller

	YERLİ SERMAYE			YABANCI SERMAYE	
Sıra	**İl**	**İstihdam Sayısı**	**Sıra**	**İl**	**İstihdam Sayısı**
1.	İstanbul	17.185	**1.**	Kocaeli	3.450
2.	Aydın	9.189	**2.**	Bursa	1.957
3.	Konya	7.323	**3.**	Antalya	1.505
53.	Bolu	530			
	Genel Toplam (81 il)	**144.075**		**Genel Toplam (81 il)**	**17.423**

Kaynak: www.ekonomi.gov.tr

Tablo 4 incelendiğinde, 2010 yılında Bolu ilinde yabancı sermaye yatırımdan istihdam sağlanmadığı, yerli yatırımdan ise 530 istihdam sağlanarak iller sıralamasında 53. sırada olduğu görünmektedir.2010 yılı yabancı sermaye yatırımlarının sağladığı toplam istihdamın 17.423, ilk üç sıradaki ilin sırasıyla, 3.450 ile Kocaeli, 1957 ile Bursa, 1505 ile Antalya olduğu görünmektedir. 2010 yılı yerli sermaye yatırımlarının sağladığı toplam istihdamın 144.075, ilk üç sıradaki ilin sırasıyla 17.185 ile İstanbul, 9.189 ile Aydın, 7.323 ile Konya olduğu görünmektedir. Bolu, 2010 yılı Türkiye geneli toplam yerli sermaye istihdamının % 0,4' ünü karşılamaktadır.

Tablo 5' de 2012 yılı kamu yatırımlarının illere göre sektörel dağılımı gösterilmiştir. Tablonun tamamı ekler kısmında gösterilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde 2012 toplam kamu yatırımının 44.434.287.000 TL olduğu, toplam miktarın ilk üç ilini sırasıyla, 3.553.371.000 TL ile Ankara, 2.559.243.000 TL ile İstanbul, 849.704 TL ile Artvin oluşturmaktadır. Muhtelif iller 21.590.040 TL ile toplam yatırım miktarının % 48,5' ini, Ankara % 7,9' unu, İstanbul % 5,7' sini oluşturmaktadır. 2012 yılı kamu yatırımları sektörel bazda incelendiğinde toplam 44.434.287.000 TL olan toplam yatırımın ilk üç sırasını, 13.877.595.000 TL ve % 31,2 ile ulaştırma-haberleşme sektörü, 9.797.895.000 TL ve % 22 ile diğer kamu hizmetleri, 6.491.136.000 TL ve % 14,6 ile eğitim sektörü oluşturmaktadır.

Tablo 6' da 2012 kamu yatırımlarında Bolu ilinde sektörel dağılımlar gösterilmiştir.

Tablo 6. 2012 Yılı Bolu İli Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Bin TL)

Tarım	Mad.	İma	Enerji	Ulaştırma-Haberleş.	Turizm	Konut	Eğitim	Sağlık	Diğer Kamu Hizmetleri	İl Toplam
3.110	-	-	-	35.668	50	-	32.721	6.950	18.236	96.735

Kaynak: www.dpt.gov.tr

2012 Bolu kamu yatırım miktarı 96.735.000 TL' dir. İlk üç sıradaki sektör sırasıyla 35.668.000 TL ile ulaştırma-haberleşme, 32.721.000 TL ile eğitim, 18.236.000 TL ile diğer kamu hizmetleridir. Ulaştırma-Haberleşme sektörü toplam yatırım miktarının % 36,9' unu, eğitim sektörü % 33,8' ini, diğer kamu hizmetleri % 18,9' unu oluşturmaktadır. Bolu ilinde 2012 yılında kamu alanındaki yatırım miktarı, 2012 yılında yapılan toplam yatırım miktarının % 0,2' sini oluşturmaktadır.

Grafik 3' de 2012 yılı Bolu iline ait kamu yatırımlarının sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Grafik 3. 2012 Bolu Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Bin TL)

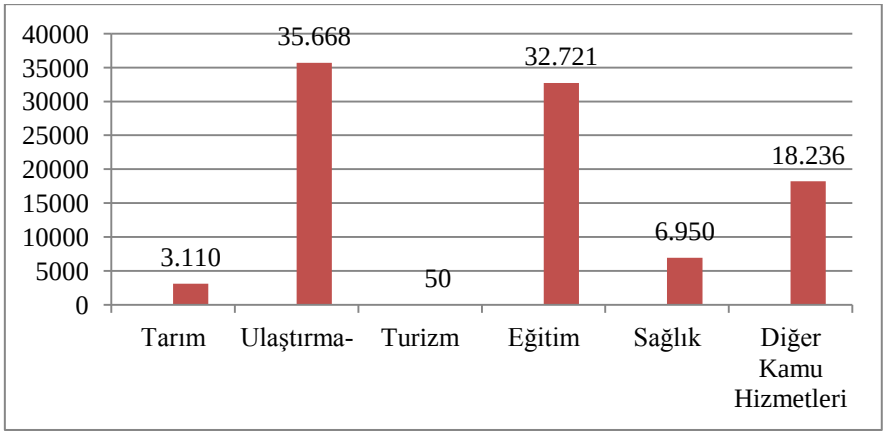

Kaynak: www.dpt.gov.tr

Tablo 7' de 2012 yılında Türkiye genelinde sektörlere göre açılıp kapanan işyerleri gösterilmiştir.

Tablo 7. Sektörlere Göre Açılıp ve Kapanan İşyerleri

İktisadi Faaliyetler NACE 2	OCAK-ARALIK 2010				OCAK-ARALIK 2011				OCAK-EKİM 2012			
	Şirket		Ger.Kiş.Tic.İşl.		Şirket		Ger.Kiş.Tic.İşl.		Şirket		Ger.Kiş.Tic.İşl.	
Genel toplam	Kurulan	Kapanan	Kurulan	Kapanan	Kurulan	Kapanan	Kurulan	Kapanan	Kurulan	Kapanan	Kurulan	Kapanan
A-TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK	1.907	243	444	210	1.327	149	517	272	755	205	465	189
B-MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	785	82	178	79	853	93	172	102	452	93	114	61
C-İMALAT	8.399	2.458	6.230	2.603	8.690	2.612	7.481	3.752	5.220	2.160	6.697	2.266
D-ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	614	67	52	14	821	66	112	20	516	92	43	12
E-SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	132	9	63	14	149	14	82	28	114	15	89	10
F-İNŞAAT	8.118	2.914	9.016	3.926	8.755	1.661	13.733	5.280	5.556	2.489	12.187	3.384
G-TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	14.146	4.342	20.680	17.244	15.034	4.913	21.858	23.478	8.972	3.904	20.462	15.027
H-ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	2.763	548	3.740	1.366	2.685	545	4.325	1.945	1.835	565	5.963	1.323
I-KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	2.234	285	3.566	1.215	2.311	387	3.969	1.608	1.518	344	3.966	1.260
J-BİLGİ VE İLETİŞİM	1.747	287	841	291	1.999	372	1.108	465	1.426	335	1.056	339
K-FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	663	193	339	687	714	232	234	882	455	184	314	487
L-GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	706	138	718	298	914	182	1.030	398	536	169	1.033	263
M-MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	4.948	766	1.585	826	3.874	823	1.927	1.264	2.535	795	1.946	644
N-İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1.862	285	716	319	2.214	336	1.152	485	1.417	277	1.033	266
O-KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA; ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	35	11	14	6	41	9	13	5	20	7	8	10
P-EĞİTİM	934	196	605	209	996	221	572	266	627	184	656	201
Q-İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1.054	449	234	102	1.104	535	237	159	725	381	226	97
R-KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	477	60	824	237	453	66	808	360	270	72	540	238

S-DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	442	108	1.096	273	539	142	1.099	359	260	103	890	278
T-HANEHALKLARININ İŞVERENLER OLARAK FAALİYETLERİ; HANEHALKLARI TARAFINDAN KENDİ KULLANIMLARINA YÖNELİK OLARAK AYRIM YAPILMAMIŞ MAL VE ÜRETİM FAALİYETLERİ	1	0	1	2	1	0	1	0	0	0	1	0
U-ULUSLARARASI ÖRGÜTLER VE TEMSİLCİLİKLERİNİN FAALİYETLERİ	3	1	1	0	3	4	0	2	0	1	0	0
Toplam	**51.970**	**13.442**	**50.943**	**29.921**	**53.477**	**13.362**	**60.430**	**41.130**	**33.209**	**12.375**	**57.689**	**26.355**

Kaynak: TOBB

Tabloda Ocak-Aralık 2010, Ocak Aralık 2011, Ocak-Ekim 2012 dönemlerine ait Türkiye genelinde açılıp ve kapanan şirket ve gerçek kişi ticari işletmelerin sektörlere göre dağılımları gösterilmiştir. 2010 yılında yeni açılan şirket sayısı 51.970, gerçek kişi ticari işletme sayısı 50.943' dür. Kapanan şirket sayısı 13.442, gerçek kişi ticari işletme sayısı 29.921' dir. 2011 yılında yeni açılan şirket sayısı 53.477, gerçek kişi ticari işletme sayısı 60.430' dur. Kapanan şirket sayısı 13.362, gerçek kişi ticari işletme sayısı 41.130' dur. 2010 yılı ile 2011 yılı kıyaslandığında, gerçek kişi ticari işletmelerdeki % 37,5' luk azalış dikkat çekmektedir. Bunun nedeni olarak 2009 yılındaki dünya genelinde gerçekleşen küresel kriz gösterilebilir. 2012 yılı ocak-ekim aralığı tablodan incelendiğinde, 33.209 adet kurulan şirket, 57.689 adet gerçek kişi ticari işletmesi, 12.375 kapanan şirket, 26.355 gerçek kişi ticari işletmesi bulunmaktadır.

1.2 NÜFUS GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası ile demografik yapı arasında çok ciddi bir ilişki vardır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir. Örneğin, Türkiye geneline bakıldığında işgücü piyasasının temel özelliklerinden birisi çalışma çağı nüfusunun istihdamdan daha hızlı artması ve artan nüfusa yeterli iş imkanlarının sağlanamamasıdır. (2007, 2007:30).

Tablo 8' de 2011 yılına ait Türkiye ve Bolu ili toplam nüfusları ve ilçe, beldelere dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 8. 2011 Yılı Yerleşim Yerlerine Göre Nüfus, Türkiye, Bolu

	İl/ilçe merkezi			Belde/köy		
	Toplam	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**
Türkiye	57.385.706	28.853.575	28.532.131	17.338.563	8.679.379	8.659.184
Bolu	175.553	88.257	87.296	100.953	49.128	51.825

Kaynak: TÜİK

2011 yılı adrese dayalı nüfus sistemi sonuçlarına bakıldığında, Türkiye toplam nüfusu 74.724.269' dur. Bolu ili 2011 nüfusu 276.506' dır. Bolu, Türkiye nüfusunun % 0,3' ünü oluşturmaktadır. İlin nüfusu içerisinde kadın-erkek oranı birbirine çok yakındır. Nüfusun % 49,6' sı erkek, % 50,4' ü kadınlardan oluşmaktadır. Bolu ilinde nüfusun % 36,5' i belde/köylerde, % 63,5' i il/ilçe merkezlerinde ikamet etmektedir. İl veya ilçe merkezlerinde yaşayanların oranının Türkiye geneli olan % 77' den daha düşük olduğu görünmektedir. Yani Bolu ilinde kırsal alanda yaşayanlar Türkiye ortalamasından daha fazladır.

Tablo 9' da Bolu ili 2011 yılı nüfusunun çalışma yaşı ve cinsiyete göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 9. Çalışma Yaşı ve Cinsiyete Göre Nüfus, 2011

İl	Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
Bolu	0-4	17.313	8.913	8.400
	5-9	17.248	8.859	8.389
	10-14	19.165	9.714	9.451
	15-19	**21.329**	**10.809**	**10.520**
	20-24	**23.817**	**12.441**	**11.376**
	25-29	**21.300**	**10.995**	**10.305**
	30-34	**22.479**	**11.387**	**11.092**
	35-39	**20.215**	**10.131**	**10.084**
	40-44	**17.795**	**8.937**	**8.858**
	45-49	**18.480**	**9.086**	**9.394**
	50-54	**15.699**	**7.822**	**7.877**
	55-59	**16.101**	**7.778**	**8.323**
	60-64	**12.667**	**5.981**	**6.686**
	65-69	10.261	4.728	5.533
	70-74	8.603	3.901	4.702
	75-79	7.082	3.188	3.894
	80-84	4.575	1.798	2.777
	85-89	1.915	747	1.168
	90 +	462	170	292
Toplam		**276.506**	**137.385**	**139.121**

Kaynak: TÜİK

Tablo 9 incelendiğinde ve Bolu ilinde 2011 yılı çalışabilir nüfus (15-64) kayıtlarına bakıldığında, 276.506 olan toplam nüfusun 189.882' sini çalışabilir nüfus oluşturmaktadır. Bolu ilinde 2011 yılı çalışabilir nüfus oranı, Bolu toplam nüfusunun % 68,6' sını oluşturmaktadır. Bu da % 67,3 olan Türkiye ortalamasından 1,3 puan yüksektir. Bu grubun Bolu içerisinde cinsiyet dağılımı % 50,2 erkek, % 49,8 kadın nüfus oranlarıyla birbirine çok yakındır. Bolu ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı % 19,4' dür. Bu oranla %

25,3 olan Türkiye ortalamasından 5,9 puan düşüktür. Bolu ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı % 11,9' dur. Türkiye' de bu yüzde % 7,3' dür.

Grafik 4' de Bolu ili 2011 yılı, çalışma yaşı nüfusun bitirilen eğitime göre dağılımı gösterilmiştir.

Grafik 4. Çalışma Yaşı Nüfusun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı (15+ yaş, 2011)

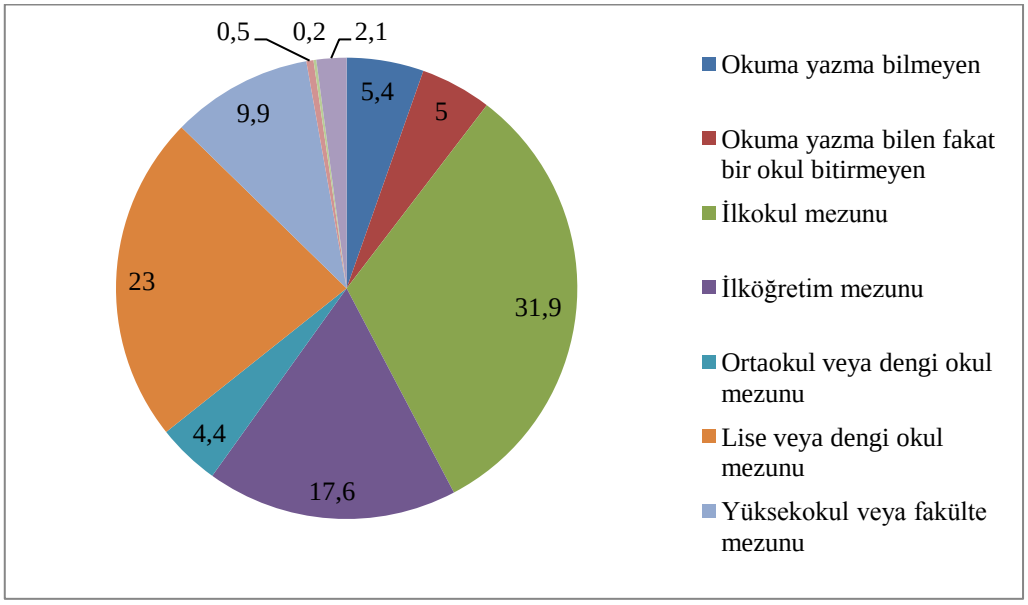

Kaynak: TÜİK

Bolu ili toplam çalışabilir nüfus, eğitim durumlarına göre incelendiğinde, ilk üç sıra sırasıyla, % 31,9 ile ilkokul mezunları, % 23 ile lise veya dengi okul mezunları, % 17,6' sı ilköğretim mezunlarından oluşmaktadır.

1.3 EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Tablo 10 ' da Bolu ilinde 2011/2012 öğrenim yılında ortaöğretimde okuyan toplam öğrenci sayısı gösterilmiştir.

Tablo 10. Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Bolu, 2011-2012

	Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı		
	BOLU		
YIL	**Genel Ortaöğretim**	**Mesleki ve Teknik Ortaöğretim**	**Toplam**
2011/2012	5.870	9.347	**15.217**

Kaynak: MEB

Bolu ilinde 2011/2012 öğrenim yılında ortaöğretimde okuyan toplam öğrenci sayısı 15.217 iken, bunlardan 5.870 ‘ i genel ortaöğretim öğrencisi, 9.347’ si mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencisidir. Ortaöğretimde okuyan toplam öğrencilerin % 61,4’ ünü mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 11 ‘ de 2010-2012 yıllarında Türkiye ve Bolu’ da ilk ve ortaöğretimde yeni kayıt ve mezun öğrenci sayıları gösterilmiştir.

Tablo 11. İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Bolu, 2010-2012

İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı			
	TÜRKİYE		
	İlköğretim	**Genel Ortaöğretim**	**Mesleki ve Teknik Ortaöğretim**
2011/2012 dönemi yeni kayıt	1.285.550	513.896	525.069
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	1.226.473	392.064	314.448
	BOLU		
	İlköğretim	**Genel Ortaöğretim**	**Mesleki ve Teknik Ortaöğretim**
2011/2012 dönemi yeni kayıt	3.691	1.473	2.384
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	3.695	1.183	2.070

Kaynak: MEB

Tablo 11 incelendiğinde, Bolu ilinde 2011/2012 öğrenim yılında ilköğretime 3.691, genel ortaöğretime 1.473, mesleki ve teknik ortaöğretime 2384 öğrenci yeni kayıt yaptırmıştır. 2011/2012 döneminde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretime kayıt olan öğrenci sayısı arasında 911 öğrencilik bir fark vardır.

1.4 GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane Halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak bu verilerin büyük bölümü Bolu iline özel değildir; NUTS2 bölümlemesinde Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova illerini kapsayan TR42 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Bolu ili özelinden ziyade, bölgesel özellikleri yansıtmaktadır.

Tablo 12’ de TR42 bölgesine ve Türkiye’ ye ait işgücüne katılım oranları gösterilmiştir.

Tablo 12. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşgücüne Katılım Oranları

YIL	% İşgücüne Katılım Oranı-TR42	% İşgücüne Katılım Oranı-Türkiye
2005	43,9	46,4
2006	45,6	46,3
2007	45,6	46,2
2008	47,5	46,9
2009	49,2	47,9
2010	50,3	48,8
2011	54,7	49,9

Kaynak: TÜİK

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki işgücüne katılım oranı incelendiğinde, 2011 yılında TR42 bölgesinde işgücüne katılım oranı % 54,7 görünürken, bu oran Türkiye genelinde % 49,9' dur. İşgücüne katılım oranının TR42 bölgesinde 2008 yılından itibaren Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görünmektedir. En yüksek artışın 2010 ve 2011 yılları arasında % 8,7 olduğu görünmektedir.

Grafik 5' de TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait işgücüne katılım oranının 2005 ve 2011 yılları arasındaki grafik görüntüsü verilmiştir.

Grafik 5. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşgücüne Katılım Oranları, (2005-2011)

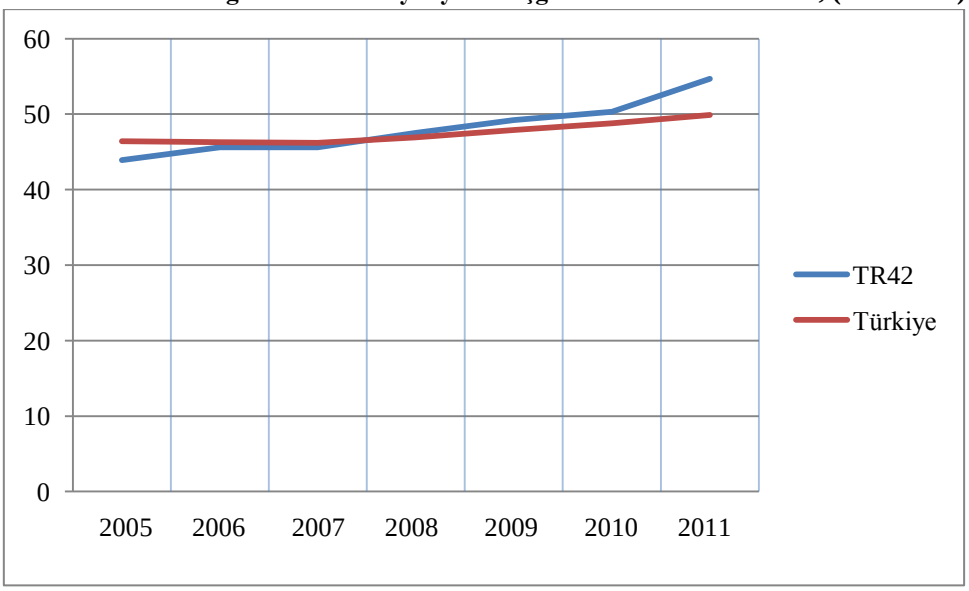

Kaynak: TÜİK

Tablo 13' de TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait istihdam oranları gösterilmiştir.

Tablo 13. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İstihdam Oranları

YIL	% İstihdam Oranı-TR42	% İstihdam Oranı-Türkiye
2005	38,6	41,5
2006	40,2	41,5
2007	40,3	41,5
2008	42,4	41,7
2009	41,8	41,2
2010	43,7	43
2011	48,2	45

Kaynak: TÜİK

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki istihdam oranı incelendiğinde, 2011 yılında TR42 bölgesinde istihdam oranı % 48,2 görünürken, bu oran Türkiye genelinde % 45' dir. İstihdam oranının TR42 bölgesinde 2008 yılından itibaren Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görünmektedir. En yüksek artışın 2010 ve 2011 yılları arasında % 10,3 olduğu görünmektedir.

Grafik 6' da TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait istihdam oranının 2005 ve 2011 yılları arasındaki grafik görüntüsü verilmiştir.

Grafik 6. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İstihdam Oranları (2005-2011)

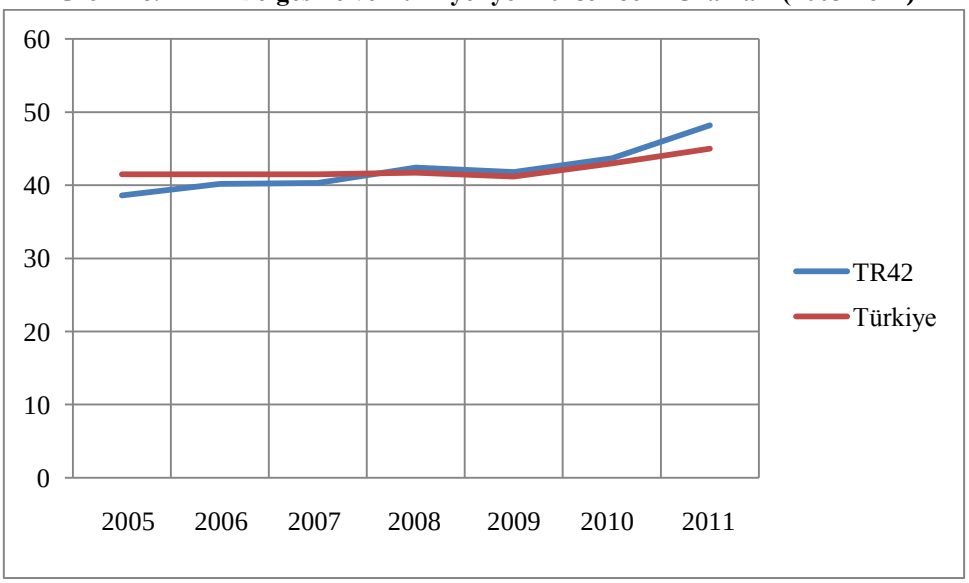

Kaynak: TÜİK

Tablo 14' de TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait işsizlik oranları gösterilmiştir.

Tablo 14. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşsizlik Oranları

YIL	% İşsizlik Oranı-TR42	% İşsizlik Oranı-Türkiye
2005	12,2	10,6
2006	11,7	10,2
2007	11,6	10,3
2008	10,8	11,0
2009	15,0	14,0
2010	13,0	11,9
2011	11,9	9,8

Kaynak: TÜİK

TR42 bölgesinde ve Türkiye' deki işsizlik oranı incelendiğinde, 2011 yılında TR42 bölgesinde işsizlik oranı % 11,9 görünürken, bu oran Türkiye genelinde 2,1 puan azalış göstererek % 9,8 olarak görünmektedir. İşsizlik oranının TR42 bölgesinde sadece 2008 yılı hariç Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görünmektedir. En yüksek artışın 2008 ve 2009 yılları arasında % 13,3 olduğu görünmektedir.

Grafik 7' de TR42 bölgesine ve Türkiye' ye ait işsizlik oranının 2005 ve 2011 yılları arasındaki grafik görüntüsü verilmiştir.

Grafik 7. TR42 Bölgesine ve Türkiye' ye Ait İşsizlik Oranları (2005-2011)

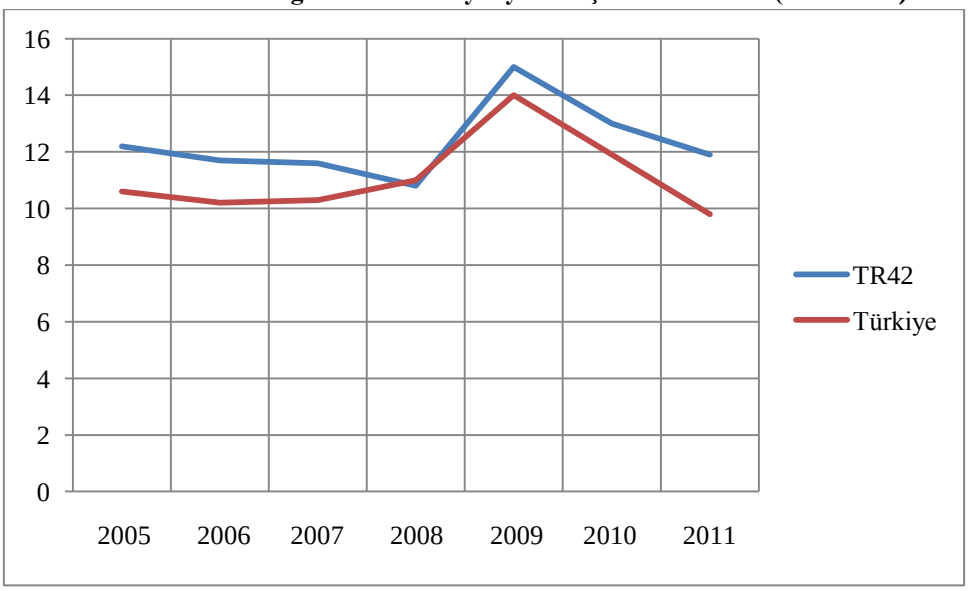

Kaynak: TÜİK

Tablo 15' de geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre 2011 yılı Türkiye ve TR42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus gösterilmiştir.

Tablo 15. Geniş Yaş Grubu ve Eğitime Göre İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus, 2011 (15+ yaş, bin)

Türkiye	YAŞ					
EĞİTİM DURUMU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	103	172	421	1.127	2.836	**4.660**
Lise altı	3.723	1.050	2.747	5.343	4.529	**17.119**
Lise ve dengi meslek okulu	697	1.065	790	868	500	**3.921**
Yükseköğretim	2	192	289	288	396	**1.167**
Toplam	**4.525**	**2.480**	**4.246**	**7.356**	**8.259**	**26.867**
TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	**YAŞ**					
EĞİTİM DURUMU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	2	2	8	29	92	**133**
Lise altı	157	39	121	243	224	**784**
Lise ve dengi meslek okulu	36	46	34	41	25	**181**
Yükseköğretim	-	7	11	9	12	**40**
Toplam	**194**	**94**	**174**	**322**	**353**	**1.138**

Kaynak: TÜİK

2011 yılı Türkiye' de ve TR42 bölgesinde geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre işgücüne dahil olmayan nüfus incelendiğinde, Türkiye genelinde 26.867.000 olan kişi sayısı, TR42 bölgesinde 1.138.000' dir. TR42 bölgesindeki bu sayı, Türkiye' deki işgücüne dahil olmayan nüfusun % 4,2' sini oluşturmaktadır.

TR 42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus yaş grubuna göre incelendiğinde, en yüksek oran % 31 ile 55+ yaş grubunda, daha sonra sırasıyla % 28,3 ile 35-54 yaş grubunda ve % 17 ile 15-19 yaş grubunda olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde de en yüksek oran 55+ yaş grubunda % 30,7' dir.

TR 42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus eğitim durumuna göre incelendiğinde, en yüksek oran % 68,9 ile lise altı grubunda, daha sonra sırasıyla, % 15,9 ile lise ve dengi meslek okulu grubunda ve % 11,7 ile okuma yazma bilmeyen grupta olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde en yüksek oran % 63,7 ile lise altı grubundadır.

TR42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre birlikte incelendiğinde, ilk üç grup sırasıyla, % 21,4 ile 35-54/lise altı, % 19,7 ile 55+/lise altı, % 13,8 ile 15-19/lise altı gruplarından oluşmaktadır. Türkiye' de ilk üç grup sırasıyla, % 19,9 ile 35-54/lise altı, % 16,9 ile 55+/lise altı, %13,9 ile 15-19/lise altı gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 16' da 2011 yılı, geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre işgücü sayıları gösterilmiştir.

Tablo 16: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü Durumu (bin)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	YAŞ					
EĞİTİM DURUMU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Okuma yazma bilmeyen	0	1	2	11	21	36
Lise altı	64	54	193	382	110	802
Lise ve dengi meslek okulu	15	61	121	106	8	310
Yükseköğretim	0	35	112	68	11	226
Toplam	**79**	**151**	**427**	**567**	**149**	**1.373**

Kaynak: TÜİK

Tablo 16' dan geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre işgücü durumu incelendiğinde, işgücüne katılım toplamının 1.373.000 olduğu görünmektedir. İşgücüne katılım eğitim durumuna göre incelendiğinde, en yüksek değerin 802.000 ile lise altı mezunlarda, en düşük değerin 36.000 ile okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görünmektedir. Lise altı mezunlar işgücüne katılımın % 58,4' ünü karşılamaktadır.

Tablo 17' de 2011 yılı, geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 17: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Durumu (bin)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	**EĞİTİM DURUMU**				
YAŞ	**Okuma yazma bilmeyen**	**Lise altı**	**Lise ve dengi meslek okulu**	**Yüksek öğretim**	**Toplam**
15-19	0	53	10	0	63
20-24	1	45	46	23	116
25-34	1	169	108	98	376
35-54	10	344	95	64	513
55+	21	105	6	10	142
Toplam	**33**	**716**	**265**	**195**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 17' den geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre istihdam durumu incelendiğinde, istihdam sayısının 1.210.000 olduğu görünmektedir. İstihdam sayısı eğitim durumuna göre incelendiğinde, en yüksek değerin 716.000 ile lise altı mezunlarda, en düşük değerin 33.000 ile okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görünmektedir.

Tablo 18' de 2011 yılı, geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre istihdama katılım oranı gösterilmiştir.

Tablo 18. Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdama Katılım Oranları, %

TÜRKİYE	YAŞ GRUBU				
EĞİTİM DURUMU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**
Okuma yazma bilmeyen	0,1	0,2	0,5	2	2
Lise altı	4,9	4,5	14,8	28,2	6,6
Lise ve dengi meslek okulu	0,7	3,3	8	7	0,5
Yükseköğretim	0	1,6	7,2	6,9	0,8
Toplam	**5,7**	**9.6**	**30,6**	**44,1**	**10**
TR42(Kocaeli,Düzce,Sakarya,Bolu,Yalova)	**YAŞ GRUBU**				
EĞİTİM DURUMU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**
Okuma yazma bilmeyen	0	0	0	0,8	1,7
Lise altı	4,4	3,7	14	28,4	8,7
Lise ve dengi meslek okulu	0,8	3,8	8,9	7,9	0,5
Yükseköğretim	0	1,9	8	5,3	0,8
Toplam	**5,2**	**9,6**	**31**	**42,4**	**11,7**

Kaynak: TÜİK (Virgülden sonra çift hane olan oranlar sıfır olarak kabul edilmiştir)

2011 yılı Türkiye' de ve TR42 bölgesinde geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre istihdama katılım oranları incelendiğinde, Türkiye' de en yüksek ilk üç katılımın % 28,2 ile 35-54 yaş aralığındaki lise altı mezunlarda, daha sonra sırasıyla, % 14,8 ile 25-34 yaş aralığındaki lise altı mezunlarda ve % 8 ile 25-34 yaş aralığındaki lise ve dengi meslek okulu mezunlarda olduğu görünmektedir. İşgücüne katılım oranı TR42 bölgesinde incelendiğinde, en yüksek ilk üç katılımın sırasıyla, % 28,4 ile 35-54 yaş aralığındaki lise altı mezunlarda, daha sonra sırasıyla, % 8,9 ile 25-34 yaş aralığındaki lise ve dengi meslek okulu mezunlarda ve % 8 ile 25-34 yaş aralığındaki yükseköğretim mezunlarında olduğu görünmektedir.

Tablo 19' da 2011 yılı, iktisadi faaliyet ve meslek grubuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 19: İktisadi Faaliyet ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	FAALİYET KOLU			
MESLEK GRUBU	**Tarım**	**Sanayi**	**Hizmet**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	1	22	82	105
Profesyonel meslek grupları	1	9	73	83
Yardımcı profesyonel meslek grupları	1	46	50	97
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	19	66	85
Hizmet ve satış elemanları	1	8	118	127
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	242	1	1	244
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	0	144	28	172
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	1	105	55	161
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	14	60	63	137
Toplam	**261**	**414**	**536**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 19 incelendiğinde, 2011 faaliyet ve meslek grubuna göre istihdam sayısının 1.210.000 olduğu görülmektedir. En fazla istihdam edilen meslek grubunun 244.000 ile nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlarda olduğu, en az istihdam edilen meslek grubunun 83.000 ile profesyonel meslek gruplarında olduğu görünmektedir. Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar toplam istihdamın % 20,1'

ini karşılamaktadır. En fazla istihdam sağlanan sektör 536.000 ile hizmet sektörüdür. Hizmet sektörü toplam istihdamın % 44,2' ini karşılamaktadır.

Tablo 20' de, 2011 yılı eğitim durumu ve meslek grubuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 20. Eğitim Durumu ve Meslek Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	EĞİTİM DURUMU				
MESLEK GRUBU	**Okuma yazma bilmeyen**	**Lise altı**	**Lise ve dengi meslek okulu**	**Yüksek öğretim**	**Top.**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	0	53	26	25	**105**
Profesyonel meslek grupları	0	2	7	74	**83**
Yardımcı profesyonel meslek grupları	0	23	38	36	**97**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	22	38	25	**85**
Hizmet ve satış elemanları	1	71	41	15	**127**
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	27	204	10	4	**244**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	1	125	37	9	**172**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	1	107	48	5	**161**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	3	110	20	3	**137**
Toplam	**33**	**716**	**265**	**195**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 20 incelendiğinde, en fazla istihdamın 716.000 ile lise altı mezunlarda olduğu, en düşük istihdamın 33.000 ile okuma yazma bilmeyenlerde olduğu görünmektedir. Lise altı mezunlar toplam istihdamın % 59,1' ini karşılarken, okuma yazma bilmeyenler % 2,7' sini karşılamaktadır.

Tablo 21' de 2011 yılı meslek grubu ve yaş grubuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 21. Meslek Grubu ve Yaş Grubuna Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	YAŞ GRUBU					
MESLEK GRUBU	**15-19**	**20-24**	**25-34**	**35-54**	**55+**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	0	3	26	59	17	**105**
Profesyonel meslek grupları	0	6	43	29	4	**83**
Yardımcı profesyonel meslek grupları	4	13	40	38	2	**97**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	5	15	34	29	2	**85**
Hizmet ve satış elemanları	14	18	40	49	6	**127**
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	10	11	26	108	88	**244**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	12	17	61	74	8	**172**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	6	19	66	63	7	**161**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	13	13	40	63	9	**137**
Toplam	**63**	**116**	**376**	**513**	**142**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 21 incelendiğinde, 1.210.000 olan toplam istihdamın en yüksek oranını 513.000 ile 35-54 arası yaş grubu karşılarken, en düşük istihdam 63.000 ile 15-19 arası yaş grubundadır. 35-54 arası yaş grubu toplam istihdamın % 42,3' ünü karşılarken, 15-19 arası yaş grubu % 5,2 sini karşılamaktadır.

Tablo 22' de 2011 yılı, meslek grubu ve işteki duruma göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 22. Meslek Grubu ve İşteki Duruma Göre İstihdam (bin, 15+ yaş)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	İŞTEKİ DURUM			
MESLEK GRUBU	**Ücretli veya yevmiyeli**	**İşveren veya kendi hesabına**	**Ücretsiz aile işçisi**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	27	77	0	**104**
Profesyonel meslek grupları	77	6	0	**83**
Yardımcı profesyonel meslek grupları	90	6	1	**97**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	79	0	6	**85**
Hizmet ve satış elemanları	102	12	13	**127**
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	6	124	114	**244**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	135	34	3	**172**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	142	19	1	**162**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	115	13	8	**136**
Toplam	**773**	**292**	**145**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 22' de meslek gruplarına göre işteki durum incelendiğinde, toplam 1.210.000 olan istihdamda en yüksek değer 773.000 ile ücretli veya yevmiyeli olarak çalışanlara ait iken, en düşük değer 145.000 ile ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlara aittir. Ücretli veya yevmiyeli

olarak çalışanlar toplam istihdamın % 63, 8' ini karşılarken, ücretsiz aile işçisi olarak çalışanlar % 11,9' unu karşılamaktadır.

Tablo 23' de 2011 yılı, mesleklere ve işyeri büyüklüğüne göre istihdam edilen sayıları gösterilmiştir.

Tablo 23. Mesleklere ve İşyeri Büyüklüğüne Göre İstihdam Edilenler (bin, 15+ yaş)

TR42 (Kocaeli, Düzce, Sakarya, Bolu, Yalova)	İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜ (Çalışan Sayısı)				
MESLEK GRUBU	**1-9**	**10-24**	**25-49**	**50+**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	74	10	8	13	**105**
Profesyonel meslek grupları	15	10	17	40	**83**
Yardımcı profesyonel meslek grupları	18	8	13	58	**97**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	25	11	10	39	**85**
Hizmet ve satış elemanları	74	13	12	28	**127**
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	235	7	1	1	**244**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	79	14	17	62	**172**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	39	10	20	93	**161**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	61	9	16	51	**137**
Toplam	**619**	**92**	**113**	**386**	**1.210**

Kaynak: TÜİK

Tablo 23' den mesleklere ve işyeri büyüklüğüne göre istihdam edilen kişi sayısı incelendiğinde, 2011 yılında toplam 1.210.000 olan istihdamın en yüksek değeri olan 619.000' ini 1-9 arası eleman çalıştıran işyerleri sağlarken, en düşük değeri 92.000 ile 10-24 arası eleman çalıştıran işyerleri sağlamaktadır. 1-9 arası eleman çalıştıran işyerleri toplam istihdamın % 51,1' ini karşılarken, 10-24 arası eleman çalıştıran işyerleri toplam istihdamın % 7,6' sını karşılamaktadır.

Tablo 24' de 2011 yılı Türkiye ve Bolu ilinin de içinde bulunduğu TR42 bölgesinde meslek gruplarının sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığına göre istihdam edilenler gösterilmiştir.

Tablo 24. Türkiye ve TR42 Bölgesinde Meslek Gruplarının Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık Durumu (2011, bin, 15+ yaş)

MESLEK GRUBU	Kayıtlılık Durumu (TR42)			Kayıtlılık Durumu (Türkiye)		
	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Top.	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	75	29	**104**	1.560	413	**1.973**
Profesyonel meslek grupları	78	5	**83**	1.639	70	**1.709**
Yardımcı profesyonel meslek grupları	83	13	**96**	1.272	176	**1.448**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	71	14	**85**	1.490	176	**1.666**
Hizmet ve satış elemanları	81	46	**127**	1.852	1.131	**6.501**
Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	41	203	**244**	898	4.003	**4.901**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	107	65	**172**	1.873	1.301	**3.174**
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	135	27	**162**	1.833	597	**2.430**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	81	56	**137**	1.554	2.271	**3.825**
Toplam	**751**	**459**	**1.210**	**13.971**	**10.139**	**24.110**

Kaynak: TÜİK

Tablo 24 incelendiğinde Bolu ilinin de içinde bulunduğu TR42 bölgesinde 1.210.000 kişinin 751.000 kişinin sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olduğu görülmektedir. TR42 bölgesinde kayıtlı oranı % 62' dir. Türkiye' deki 2011 yılı sosyal güvenlik kurumuna kayıt durumuna baktığımızda, 24.110.000 kişiden 13.971.000 kişinin sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde kayıtlı oranı % 57,9' dur. Bolu ilinin de içinde bulunduğu TR42 bölgesi, Türkiye genelindeki toplam sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı sayısının % 5' ini karşılamaktadır.

Tablo 25' de iktisadi faaliyet ve kayıtlılık durumuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 25. İktisadi Faaliyet ve Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam oranı, Türkiye ve TR42, (2011, bin, 15+ yaş)

İKTİSADİ FAALİYET KOLU	Kayıtlılık Durumu (TR42)			Kayıtlılık Durumu (Türkiye)		
	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam
Tarım	46	215	**261**	993	5.151	**6.143**
Sanayi	320	94	**414**	4.370	2.010	**6.380**
Hizmet	386	150	**536**	8.608	2.979	**11.587**
Toplam	**751**	**459**	**1.210**	**13.971**	**10.139**	**24.110**

Kaynak: TÜİK

İktisadi faaliyet koluna göre kayıtlılık durumuna bakıldığında hem Türkiye, hem de bölgede kayıt dışı istihdam oranının en fazla olduğu sektörün tarım olduğu görünmektedir. Bu oran TR 42 bölgesinde tarım sektöründe % 82,3 iken, Türkiye' de 83,8' dir. Bölgede hizmet ve sanayi sektörlerinde kayıt dışı istihdam oranları sırası ile % 27,9 ve 22,7' dir. Bölgedeki tüm

sektörlerdeki kayıt dışı istihdam oranı % 37,9 olarak görünmektedir. Türkiye' deki kayıt dışı istihdam oranı ise % 42' dir.

Tablo 26' da kayıtlılık ve eğitim durumuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 26. Kayıtlılık ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Sayıları, Türkiye ve TR42 (2011, bin, 15+ yaş)

EĞİTİM DURUMU	Kayıtlılık Durumu (TR42)			Kayıtlılık Durumu (Türkiye)		
	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	3	31	**34**	93	1.054	**1.147**
Lise altı	360	356	**716**	6.547	7.679	**14.226**
Lise dengi meslek okul	215	50	**265**	3.634	1.096	**4.730**
Yükseköğretim	174	21	**195**	3.698	310	**4.008**
Toplam	**751**	**459**	**1.210**	**13972**	**10139**	**24.110**

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesine göre istihdamda kayıtlılık durumuna bakıldığında Türkiye genelinde olduğu gibi toplam okuma yazma bilmeyenlerin % 90' ından fazlası kayıt dışı çalışmaktadır. Bunu sırasıyla lise altı eğitimliler (% 49,7), lise ve dengi meslek okulları mezunları (% 18,8) ve yükseköğretim mezunları (% 10,7) izlemektedir.

Tablo 27' de yaş ve sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumuna göre istihdam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 27: Yaş ve Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık Durumuna Göre İstihdam, Türkiye, TR42 Bölgesi, 2011, bin

YAŞ GRUBU	Kayıtlılık Durumu (TR42)			Kayıtlılık Durumu (Türkiye)		
	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam	Kayıtlı	Kayıtlı Değil	Toplam
15-19	21	43	63	312	1.067	1.378
20-24	82	34	116	1.312	1.007	2.319
25-34	303	74	376	5.177	2.190	7.368
35-54	323	190	513	6.581	4.052	10.633
55+	23	118	142	590	1.823	2.413
Toplam	**751**	**459**	**1.210**	**13.971**	**10.139**	**24.110**

Kaynak: TÜİK

Yaş ve sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumuna bakıldığında Bolu ilinin de içinde bulunduğu TR42 bölgesinde kayıt dışı çalışma oranı en yüksek 55 yaş ve üstü kişilerde % 83 ile görünmektedir. Bunu sırasıyla 15-19 (%68,2), 35-54 (%37), 20-24 (%29,3), 25-34 (%24,4)

yaş aralığındaki kişiler takip etmektedir. Türkiye genelinde en yüksek oran % 77,4 ile 15-19 yaş arası kişilerde görünmektedir.

1.5 İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bundan sonraki bölümde Türkiye İş Kurumu 2012 İstatistik Yıllığı verileri ile 2012 yılına ilişkin Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verileri ışığında Bolu ilinde kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsiz verileri, açık iş sayıları, kuruma yapılan başvurular, işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme kursları özetlenecektir. Kuruma yapılan başvurularla işe yerleştirmelerin yaş, eğitim seviyesi ve kadın-erkek oranları açısından değerlendirilmesi, ilerleyen yıllar için gerçekleştirilecek eşleştirmelerin daha etkin bir şekilde yapılabilmesi için önemli bir veri kaynağıdır.

Tablo 28' de Bolu' da ve Türkiye genelinde kuruma kayıtlı işsizlerin 2012 yılı içerisindeki yaş gruplarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 28. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu

YAŞ GRUBU	Türkiye	Bolu
15-19	82.403	216
20-24	474.173	1.535
25-29	524.838	1.644
30-34	428.572	1.408
35-39	321.909	1185
40-44	245.856	922
45-49	169.653	676
50-54	72.834	281
55-59	32.803	146
60-64	12.639	46
65 ve daha büyük	6.582	33
Genel Toplam	**2.372.262**	**8.092**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı itibariyle Bolu İŞKUR' a kayıtlı işsiz sayısı 8.092' dir. Türkiye genelinde bu rakam 2.372.262' dir. Bolu ili işsiz kayıtları, Türkiye genelindeki rakamın % 0,3' ünü oluşturmaktadır.

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, en yüksek ilk üç oranı % 20,3 ile 25-29, daha sonra sırasıyla, % 19 ile 20-24 ve % 17,4 ile 30-34 yaş grubundaki kişiler oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle, 20-34 yaş gruplarınki işsiz sayısı, toplam kayıtlı işsizlerin % 56,7' sini oluşturmaktadır. Kurum kayıtlarına göre genç nüfus (15-24) işsizlik oranı % 21,6' dır. Bolu İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin % 49,8' i erkeklerden, % 50,2' si kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye genelinde kuruma kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, ilk üç sıranın Bolu ili ile aynı olduğu gözükmektedir. Oranları ise % 22,1, % 20 ve % 18' dir. 20-34 yaş grubundaki kişiler Türkiye' de kuruma kayıtlı işsizlerin % 60,1' ini oluşturmaktadır. Kurum kayıtlarına göre genç nüfus (15-24) işsizlik oranı % 23,5' dir. Türkiye genelinde İŞKUR' a kayıtlı işsizlerin % 60,4' ü erkeklerden, % 39,6' sı kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 29' da 2012 yılı Bolu ve Türkiye' deki kayıtlı işsizlerin mesleklerine göre sıralamada ilk on sıra gösterilmiştir.

Tablo 29. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Mesleklerine Göre Sıralaması, Türkiye ve Bolu, ilk on

	MESLEKLER			
	Türkiye		Bolu	
Sıra		**Sayı**		**Sayı**
1	Beden işçisi (genel)	580.621	Beden işçisi (genel)	3.481
2	Büro memuru (genel)	142.007	Büro memuru (genel)	420
3	Beden işçisi (temizlik)	92.007	Beden işçisi (temizlik)	287
4	Satış elemanı (tanıtım)	47.614	Orman işçisi	211
5	Sekreter	46.050	Satış elemanı (tanıtım)	179
6	Temizlik görevlisi	45.512	Ön muhasebeci	155
7	Ön muhasebeci	38.206	Şoför-yük taşıma	142
8	Şoför-yük taşıma	35.912	Aşçı	139
9	Muhasebeci	32.002	Sekreter	119
10	Bilgisayar işletmeni	26.951	Kasiyer	108

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı Bolu ve Türkiye' de kuruma kayıtlı işsizlerin mesleki sıralamasına bakıldığında her iki sıralamanın da beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluştuğu görünmektedir. Bolu' da Türkiye genelinden farklı olarak kasiyer, aşçı ve orman işçisi meslekleri sıralamada ilk on' a yerleşmiştir. Bolu' da kuruma kayıtlı işsizlerin % 43' ü beden işçisi (genel) mesleğinden oluşurken, Türkiye' de bu oran % 24,5' dir.

Tablo 30' da 2012 yılı Bolu ve Türkiye' de kuruma kayıtlı işsizlerin eğitim durumlarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 30. 2012 Yılı Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

EĞİTİM DURUMU	**Türkiye**	**Bolu**
Okur yazar olmayan	44.975	82
Okur yazar	59.440	80
İlköğretim	1.109.535	3.976
Ortaöğretim (lise ve dengi)	711.844	2.627
Önlisans	219.911	608
Lisans	217.317	692
Yüksek lisans	8.851	23
Doktora	389	4
Toplam	**2.372.262**	**8.092**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı Türkiye ve Bolu' da kuruma kayıtlı işsizler eğitim durumlarına göre incelendiğinde Türkiye ve Bolu' da ilk iki sıra benzerlik göstermektedir. Türkiye' de ilk sırada % 46,8 ile ilköğretim mezunları, ikinci sırada %30 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları yer alırken Bolu' da ilköğretim mezunlarının oranı % 49, ortaöğretim (lise ve dengi) mezunlarının oranı % 32,5' dir. Türkiye' de 3. sırada % 9,3 ile önlisans mezunları yer alırken, Bolu' da 3. Sırada % 8,6 ile lisans mezunları yer almaktadır.

Tablo 31' de Türkiye ve Bolu' da kuruma kayıtlı işsizlerin bekleme sürelerini ya da diğer bir ifade ile kayıt sürelerini göstermektedir. Bu kişiler şu anda aktif olarak iş aramaya devam etmektedir ve zaman zaman işe giriş-çıkışları olmuştur.

Tablo 31. Kuruma Kayıtlı İşsizlerin Bekleme Süreleri, Türkiye ve Bolu

Bekleme Süreleri	Türkiye	Bolu
30 gün ve az	119.450	380
1-6 ay	605.309	2.339
6-12 ay	529.438	1.843
1-2 yıl	680.298	2.268
2-5 yıl	383.569	1.108
5-10 yıl	50.863	145
10 yıldan fazla	3.335	9
Toplam	**2.372.262**	**8.092**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye ve Bolu' da İŞKUR' a kayıtlı kişilerin bekleme süreleri incelendiğinde, Türkiye genelinde ilk üç sıranın, % 28,7 ile 1-2 yıl bekleyenler, daha sonra sırasıyla, % 25,5 ile 1-6 ay bekleyenler ve % 22,3 ile 6-12 ay bekleyenlerden oluştuğu görünmektedir. Bolu' da ise ilk üç sıra, % 28,9 ile 1-6 ay bekleyenler, % 28 ile 1-2 yıl bekleyenler ve % 22,8 ile 6-12 ay bekleyenlerden oluşmaktadır. Türkiye genelinde 1ay ile 2 yıl arasında bekleyenler toplam kayıtlı işsiz sayının % 76,5' ini oluştururken, Bolu' da % 79,7' sini oluşturmaktadır.

Tablo 32' de 2012 yılında Türkiye ve Bolu' da kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirme sayıları gösterilmiştir.

Tablo 32. 2012 Yılında İŞKUR Tarafından Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmeler, Türkiye ve Bolu

TÜRKİYE			BOLU		
Özel	**Kamu**	**Toplam**	**Özel**	**Kamu**	**Toplam**
418.939	137.648	**556.587**	2.971	630	**3.601**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılında İŞKUR tarafından Türkiye genelinde gerçekleştirilen işe yerleştirme sayısı 556.587' dir. Bolu' daki bu sayı 3.601' dir. Bolu bu sayıyla Türkiye genelinde kurumca yapılan toplam işe yerleştirmenin % 6' sını oluşturmaktadır. Bolu ili, Türkiye genelinde özel sektöre işe yerleştirilenlerin % 0,7' sini, kamuya işe yerleştirilenlerin % 0,5' ini oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde işe kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin % 75,3' ü özel sektöre, % 24,7' si kamu sektörüne olmuştur. Bolu için özel sektör oranı Türkiye ortalamasından 7,2 puan yüksektir (% 82,5).

Bolu ilinde 2012 yılında özel sektöre işe başlayan kişi sayısı 22.931' dir. Bolu İŞKUR' un özel sektöre işe yerleştirme etki oranı % 13 olarak hesaplanmaktadır.

Tablo 33' de Türkiye ve Bolu' da 2012 yılı işe yerleştirmelerdeki ilk 15 meslek gösterilmiştir.

Tablo 33. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerde İlk 15 meslek, Türkiye ve Bolu

TÜRKİYE			BOLU	
Sıra	**Meslek**	**Sayı**	**Meslek**	**Sayı**
1	Beden işçisi (genel)	229.943	Beden işçisi (genel)	2.613
2	Beden işçisi (temizlik)	37.294	Metal mamuller montaj işçisi	225
3	Temizlik görevlisi	29.650	Satış elemanı (tanıtım)	83
4	Güvenlik görevlisi	13.308	Temizlik görevlisi	64
5	Satış elemanı	11.867	Beden işçisi (temizlik)	61
6	Büro memuru (genel)	8.597	Şoför-yük taşıma	45
7	Reyon görevlisi	8.267	Garson (servis elemanı)	33
8	Çağrı merkezi görevlisi	8.152	Orman işçisi	31
9	Makineci (dikiş)	8.115	CNC tezgahı operatörü	31
10	Kasiyer	6.740	Arıtma tesisi işletme operatörü	30
11	Lojistik elemanı	6.087	Kasiyer	28
12	Garson (servis elemanı)	6.017	Pres tezgahı operatörü	27
13	Konfeksiyon işçisi	4.940	Ön muhasebeci	19
14	İplikçi (ring/vater/vargel)	4.029	Aşçı yardımcısı	16
15	Şoför-yük taşıma	3.261	Ağ tasarımcısı-bilgisayar	16

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye ve Bolu' da İŞKUR tarafından 2012 yılında işe yerleştirilenler mesleklerine göre incelendiğinde, Türkiye genelinde ilk 5 sıranın beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi, güvenlik görevlisi ve satış elemanı mesleklerinden oluştuğu görünürken, Bolu' da bu sıralamanın beden işçisi (genel), metal mamuller montaj işçisi, satış elemanı (tanıtım), temizlik görevlisi ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluştuğu görünmüştür.

Türkiye ve Bolu' da ilk sırada bulunan beden işçiliği, Türkiye genelinde toplam işe yerleştirmelerin % 41,3' ünü oluştururken, Bolu' da % 72,6' sını oluşturmaktadır.

Tablo 34' de 2012 yılında Türkiye ve Bolu' da kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin sektörel dağılımları ve sayıları gösterilmiştir.

Tablo 34. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerin Sektörel Dağılımı, Türkiye ve Bolu

SEKTÖR	TÜRKİYE	BOLU
Bilgi ve iletişim	33.892	95
Diğer hizmet faaliyetleri	54.364	177
Eğitim	33.418	69
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4.710	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	6.901	2
Gayrimenkul faaliyetleri	159	-
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri; hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri	169	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	59.440	32
İmalat	155.869	2.321
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	8.075	9
İnşaat	30.908	324
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	9.820	28
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18.560	106
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2.139	11
Madencilik ve taş ocakçılığı	4.160	33
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40.497	71
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	13.446	17
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	12.966	120
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	44.626	124
Ulaştırma ve depolama	22.451	62
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	17	-
GENEL TOPLAM	**556.587**	**3.601**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye genelinde kurumca yapılan işe yerleştirmeler sektörel bazda incelendiğinde, ilk üç sıranın % 28 ile imalat sektörü, % 10,7 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ve % 9,8 ile diğer hizmet faaliyetleri sektöründen oluştuğu görünmektedir. Bolu' da ise sıralama, % 64,5 ile imalat sektörü, % 9 ile inşaat sektörü ve % 4,9 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinden oluşmaktaktadır.

Tablo 35' de işe yerleştirmelerin kişisel durumlara göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 35. 2012 Yılı Kurumca İşe Yerleştirmelerin Kişisel Durumlara Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu

Kişisel Durum	Türkiye	Bolu
Normal	520.713	3.366
Engelli	35.531	228
Eski hükümlü	342	7
TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan)	1	-
Genel Toplam	**556.587**	**3.601**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı kurumca yapılan işe yerleştirmelerde Türkiye genelinde normal statüde bulunanların oranı % 93,6' dır. Ülke genelinde işe yerleştirilen engelli sayısı 35.531' dir ve bu sayı toplam işe yerleştirmelerin % 6,4' ünü oluşturmaktadır.

Bolu ilinde normal statüde işe yerleştirilenler toplam işe yerleştirme sayısının % 93,5' ini oluştururken bu oranıyla Türkiye ortalamasından 0,1 puan düşükdür. Bolu ilinde işe

yerleştirilen engelli sayısı 228' dir ve bu sayı toplam işe yerleştirmelerin % 6,3' ünü oluşturmaktadır.

Tablo 36' da 2012 yılında kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin meslek gruplarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 36. 2012 Yılı Kurumca Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu

MESLEK GRUPLARI	Türkiye	Bolu
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	41.534	46
Hizmet ve satış elemanları	65.913	203
Nitelik gerektirmeyen meslekler	318.556	2.802
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	3.514	1
Profesyonel meslek grupları	15.074	49
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	44.493	134
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	17.646	75
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	48.779	290
Yöneticiler	1.078	1
GENEL TOPLAM	**556.587**	**3.601**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye ve Bolu' da 2012 yılında kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmeler meslek gruplarına göre incelendiğinde, Türkiye' de ilk üç sırada sırası ve oranı ile, % 57,2 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu, % 11,8 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu, % 8,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu, Bolu' da ilk üç sırada sırası ve oranı ile, % 77,8 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu, % 8,1 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ve % 5,6 ile ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

En az istihdam edilen meslek grubu Türkiye genelinde yöneticiler meslek grubundakiler iken, Bolu' da yöneticiler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubundakilerdir.

Tablo 37' de 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin eğitim durumlarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 37. 2012 Yılı Kurumca Gerçekleştirilen İşe Yerleştirmelerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Bolu

EĞİTİM DURUMU	Türkiye	Bolu
Okur yazar olmayan	2.602	2
Okur yazar	20.965	29
İlköğretim	318.636	2.104
Ortaöğretim (Lise ve dengi)	159.761	1.168
Önlisans	32.547	177
Lisans	21.425	120
Yüksek lisans	644	1
Doktora	7	-
GENEL TOPLAM	**556.587**	**3.601**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı Türkiye genelinde ve Bolu' da kurumca gerçekleştirilen işe yerleştirmeler eğitim durumlarına göre incelendiğinde, ilk üç sıranın aynı eğitim durumlarından oluştuğu görünmektedir. Birinci sırada bulunan ilköğretim mezunlarının Türkiye' deki oranı % 57,2 iken Bolu' da % 58,4, ikinci sırada bulunan ortaöğretim (lise ve dengi) mezunlarının Türkiye' deki oranı % 28,7 iken Bolu' da % 32,4, önlisans mezunlarının Türkiye' deki oranı % 5,8 iken Bolu' daki oranı % 4,9' dur. Eğitim durumlarına göre en düşük istihdam Türkiye genelinde ve Bolu' da doktora mezunlarında gerçekleşmiştir.

Tablo 38' de 2012 yılında Türkiye ve Bolu' da Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü' nce yayınlanan açık işlerin kamu ve özel sektörlere dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 38. 2012 Yılı Kurumca Yayınlanan Açık İşlerin Kamu ve Özel Sektöre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

SEKTÖR TÜRÜ	Türkiye	Bolu
Özel	851.136	3.616
Kamu	140.668	674
GENEL TOPLAM	**991.804**	**4.290**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Açık iş, işverenlerce İŞKUR' dan talep edilen işleri ifade etmektedir.

2012 yılında Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü' nce Türkiye genelinde yayınlanan açık iş sayısı 991804' dür. Bu sayının 851136' sı özel sektöre, 140668' i ise kamu sektörüne aittir. 2012 yılı içerisinde Bolu' da yayınlanan açık iş sayısı 4290 olup bu sayının 3616' sı özel sektöre, 674' ü ise kamu sektörüne aittir. Bolu ili özel sektörde yayınlanan açık iş sayısı Türkiye genelinde özel sektörde yayınlanan açık iş sayısının % 0,4' ünü oluştururken, kamu sektöründeki bu oran % 0,5' dir.

Tablo 39' da 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da açık iş sayılarının mesleklere göre dağılımında ilk on beş sıra gösterilmiştir.

Tablo 39. 2012 Yılı Yayınlanan Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı, İlk On Beş Sıra, Türkiye ve Bolu

	MESLEKLER			
Sıra	**TÜRKİYE**	**Sayı**	**BOLU**	**Sayı**
1	Beden işçisi (Genel)	366.718	Beden işçisi (Genel)	2.909
2	Beden işçisi (Temizlik)	48.132	Metal mamuller montaj işçisi	225
3	Temizlik görevlisi	43.931	Satış elemanı (Tanıtım)	112
4	Satış elemanı (Tanıtım)	22.153	Şoför-Yük taşıma	89
5	Büro memuru (Genel)	20.913	Beden işçisi (Temizlik)	72
6	Güvenlik görevlisi	20.446	Garson (Servis elemanı)	70
7	Makineci (Dikiş)	18.058	Temizlik görevlisi	50
8	Garson (Servis elemanı)	15.768	Kasiyer	49
9	Çağrı merkezi görevlisi	13.197	CNC tezgah operatörü	40
10	Reyon görevlisi	11.054	Ön muhasebeci	37
11	Kasiyer	10.159	Arıtma tesisi işletme operatörü	34
12	Gaz altı kaynakçısı	7.944	Pres tezgahı operatörü	31
13	Ön muhasebeci	7.860	Orman işçisi	31
14	Lojistik elemanı	7.723	Reyon görevlisi	25
15	Şoför-Yük taşıma	7551	Aşçı yardımcısı	20

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Açık işlerin mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, Türkiye genelinde ilk 5 sıranın beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi, satış elemanı (tanıtım) ve büro memuru (genel) mesleklerinden oluştuğu görünmektedir. Bolu' da ise ilk 5 sıradaki meslekler, beden işçisi (genel), metal mamuller montaj işçisi, satış elemanı (tanıtım), şoför-yük taşıma ve beden işçisi (temizlik)dir. Birinci sırada bulunan beden işçiliği Türkiye genelinde toplam açık iş sayısının % 37' sini oluştururken, Bolu' daki bu oran % 67,8' dir. Bolu' da aşçı yardımcısı, orman işçisi, CNC tezgah operatörü, metal mamuller montaj işçiliği gibi mesleklerin Türkiye sıralamasından farklı olarak ilk on beşde yer alması Bolu' da bu alanda faaaliyet gösteren işletmelerin fazla olması ile ilgilidir.

Tablo 40' da 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da açık iş sayılarının sektörlere göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 40. 2012 Yılı Açık İş Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

SEKTÖR	TÜRKİYE	BOLU
Bilgi ve iletişim	44.039	98
Diğer hizmet faaliyetleri	90.243	245
Eğitim	38.251	57
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7.329	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	11.188	2
Gayrimenkul faaliyetleri	902	1
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri; hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri	528	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	85.594	26
İmalat	336.449	2.617
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	14.071	27
İnşaat	53.393	422
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	10.089	28
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53.282	170
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4.144	11
Madencilik ve taş ocakçılığı	8.243	39
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	66.264	95
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	15.159	16
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	15.916	123
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	94.621	205
Ulaştırma ve depolama	42.050	107
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	49	-
GENEL TOPLAM	**991.804**	**4.290**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılında İŞKUR tarafından işverenlerin isteği doğrultusunda yayınlanan açık işler sektörlere göre incelendiğinde Türkiye genelinde ilk üç sırada sırası ile, % 33,9 ile imalat, % 9,6 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 9,1 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri yer almaktadır. Bolu ilinde bu sıralama, % 61 ile imalat, % 9,8 ile inşaat, % 5,7 ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri şeklindedir.

Tablo 41' de 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da açık işlerin kişisel durumlara göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 41. 2012 Yılı Açık İşlerin Kişisel Durumlara Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

Kişisel Durum	Türkiye	Bolu
Normal	868.636	3.909
Engelli	122.637	362
Eski hükümlü	530	19
TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan)	1	-
Genel Toplam	**991.804**	**4.290**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılında Türkiye genelinde yayınlanan açık işlerin % 87,6' sını kişisel durumu normal olanlar, % 12,4' ünü kişisel durumu engelli olanlar oluşturmaktadır. Bolu' da ise açık işlerin % 91,1' ini kişisel durumu normal olanlar, % 8,4' ünü ise kişisel durumu engelli olanlar oluşturmaktadır.

Tablo 42' de 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 42. 2012 Yılı Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

MESLEK GRUPLARI	Türkiye	Bolu
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	78.182	92
Hizmet ve satış elemanları	118.845	325
Nitelik gerektirmeyen meslekler	506.818	3.103
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	5.371	1
Profesyonel meslek grupları	34.754	79
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	102.277	189
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	47.770	145
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	95.453	352
Yöneticiler	2.334	4
GENEL TOPLAM	**991.804**	**4.290**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye genelinde 2012 yılındaki açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, ilk sırada 506.818 açık iş ilanı ve % 51,1 oranı ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu bulunmaktadır. İkinci sırada 118.845 açık iş ilanı ve % 12 oranı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu, üçüncü sırada ise 102.277 açık iş ilanı ve % 10,3 oranı ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır.

Bolu ili için tablo incelendiğinde, ilk sırada Türkiye genelinde olduğu gibi nitelik gerektirmeyen meslekler grubu yer almaktadır. 3.103 açık iş ilanı ve % 72,3 oranlı nitelik gerektirmeyen meslekler grubunu, 352 açık iş ilanı ve % 8,2 oranı ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile 325 açık iş ilanı % 7,6 oranı ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedir.

2012 yılı içerisinde Türkiye genelinde 991.804 açık iş ilanına, Bolu' da ise 4.290 açık iş ilanı yayınlanmıştır. Türkiye ve Bolu' da bu açık iş ilanlarına başvuru ve işe yerleştirme sayıları Tablo 43' de gösterilmiştir.

Tablo 43. 2012 Yılı Kuruma Başvuru Sayıları ve İşe Yerleştirmeler, Türkiye ve Bolu

BAŞVURU				İŞE YERLEŞTİRME			
Türkiye		Bolu		Türkiye		Bolu	
Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
1.476.264	820.061	5.513	4.138	390.979	165.608	2.450	1.151

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Türkiye genelinde İŞKUR tarafından yayınlanan 991.804 açık iş ilanına 1.476.264 erkek, 820.061 kadın olmak üzere toplam 2.296.325 başvuru olmuştur. Başvuruların % 64,3' ü erkeklerden, % 35,7' si kadınlardan oluşmaktadır. Açık iş ilanlarına başvuran 2.296.325 kişiden 556.587' si, yani % 24,2' si açık işlere yerleştirilmiştir.

Bolu ilinde İŞKUR tarafından yayınlanan 4.290 açık iş ilanına 5.513 erkek, 4.138 kadın olmak üzere toplam 9.651 başvuru olmuştur. Başvuranların % 57,1' i erkeklerden, % 42,9' u kadınlardan oluşmaktadır. Açık iş ilanlarına başvuran 9.651 kişiden 3601'i, yani % 37,3' ü açık işlere yerleştirilmiştir. Bolu bu oranı ile Türkiye ortalamasından 13,1 puan yüksektir.

Tablo 44' de 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da kuruma başvuranların eğitim durumlarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 44. 2012 Yılı Kuruma Başvuranların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

EĞİTİM DURUMU	Türkiye	Bolu
Okur yazar olmayan	30.604	42
Okur yazar	63.800	116
İlköğretim	1.109.989	4.849
Ortaöğretim (Lise ve dengi)	708.001	3.286
Önlisans	191.747	659
Lisans	185.039	674
Yüksek lisans	6.885	24
Doktora	260	1
GENEL TOPLAM	**2.296.325**	**9.651**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Kuruma yapılan başvurular eğitim durumlarına göre incelendiğinde, Türkiye ve Bolu' da en yüksek başvuru grubunu ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Türkiye' de ilköğretim grubunun oranı toplam başvuru sayısının % 48,3' ünü oluştururken, Bolu ilinde bu oran % 50,2' dir. Türkiye genelinde ikinci ve üçüncü sırada sırası ve oranı ile, % 30,8 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları ve % 8,4 ile önlisans mezunları bulunmaktadır. Bolu' da birinci sırada bulunan ilköğretim mezunlarını, % 34 ile ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları ve % 7 ile lisans mezunları takip etmektedir.

Tablo 45' de 2012 yılı Türkiye ve Bolu' da kuruma başvuran kişilerin mesleklerine göre dağılımlarında ilk on sıra gösterilmiştir.

Tablo 45. 2012 Yılı Kuruma Başvuranların Meslekleri, İlk On Sıra, Türkiye ve Bolu

	TÜRKİYE		BOLU	
Sıra	**Meslekler**	**Sayı**	**Meslekler**	**Sayı**
1	Beden işçisi (genel)	572.862	Beden işçisi (genel)	4.424
2	Büro memuru (genel)	100.687	Büro memuru (genel)	371
3	Beden işçisi (temizlik)	86.976	Beden işçisi (temizlik)	351
4	Temizlik görevlisi	53.649	Orman işçisi	344
5	Satış elemanı (tanıtım)	47.515	Metal mamuller montaj işçisi	218
6	Sekreter	36.929	Satış elemanı (tanıtım)	196
7	Şoför-yük taşıma	33.993	Şoför-yük taşıma	187
8	Ön muhasebeci	30.406	Ön muhasebeci	152
9	Garson (servis elemanı)	27.132	Sekreter	122
10	Muhasebeci	25.799	Aşçı	112

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı işverenlerce talep edilen ve İŞKUR tarafından yayınlanan açık iş ilanlarında Türkiye ve Bolu' da ilk üç sırada aynı mesleklerin olduğu görünmektedir. Beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik). Beden işçiliği şeklinde yapılan başvuru Türkiye genelinde yapılan toplam başvurunun % 24,9' unu oluştururken, Bolu' daki bu oran % 45,8' dir.

Sigortalı işsizler hizmet akdinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde İŞKUR birimlerine veya elektronik ortamda ***http://www.iskur.gov.tr*** adresine başvurması durumunda, en az 600 gün çalışmış sigortalılar 180 gün, 900 gün çalışmış sigortalılar 240 gün, 1080 gün çalışmış sigortalılar 300 gün süre ile İşsizlik Sigortası hizmetlerinden yararlanabileceklerdir. 30 günlük süre yasal başvuru süresi olup, bu süreden sonra başvurulması halinde, geç kalınan süre toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

İşsizlik Sigortasının uygulamaya başladığı Mart 2002 tarihinden 31.12.2012 tarihine kadar 3.623.887 kişi başvuruda bulunmuş 2.789.249 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Mart 2002 tarihinden 31 Aralık 2012 tarihine kadar toplamda 5.507.626.738.-TL ödemede bulunulmuştur. (**Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İşsizlik Sigortası Fonu Basın Bülteni, Ocak 2013**).

Tablo 46' da 2012 yılı içerisinde Türkiye ve Bolu' da işsizlik sigortası hizmetlerinden faydalanan kişilerin eğitim durumlarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 46. 2012 Yılı İşsizlik Sigortası Hizmetlerinden Faydalananların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları, Türkiye ve Bolu

	TÜRKİYE			BOLU		
Eğitim Durumu	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	**İÖ Devam Eden Sayısı**	**İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı**	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	**İÖ Devam Eden Sayısı**	**İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı**
Okur yazar olmayan	615	1.097	731	1	3	2
Okur yazar	752	1.555	968	0	5	2
İlköğretim	35.663	82.731	64.227	116	116	283
Ortaöğretim (lise ve dengi)	24.348	53.741	36.749	73	176	169
Önlisans	5.656	11.675	7.156	20	36	13
Lisans	7.677	17.276	11.436	13	34	21
Yüksek lisans	317	728	561	1	0	1
Doktora	4	32	24	-	-	-
GENEL TOPLAM	**75.032**	**168.835**	**121.852**	**224**	**370**	**491**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yıl sonu itibari ile Türkiye genelinde işsizlik ödeneği devam eden kişi sayısı 168835' dir. İşsizlik ödeneği biten kişi sayısı 75032, işsizlik ödeneği ödemesi kesilen kişi sayısı 121852' dir. 2012 yılında Türkiye genelinde işsizlik ödeneği biten, devam eden, kesilen olmak üzere toplam kişi sayısı 365719' dur.

Bolu ilinde 2012 yılı itibari ile işsizlik ödeneği devam eden kişi sayısı 370' dir. İşsizlik ödeneği biten kişi sayısı 224, işsizlik ödeneği ödemesi kesilen kişi sayısı 491' dir. Bolu' da işsizlik ödeneği biten, devam eden, kesilen olmak üzere toplam kişi sayısı 1085' dir. Bolu bu sayıyla Türkiye genelindeki toplam sayının % 0,3' ünü oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde işsizlik ödeneği biten, devam eden ve kesilen kişiler eğitim durumlarına göre incelendiğinde her üç grupda da ilk sırada ilköğretim mezunları yer almaktadır ve bunu ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları takip etmektedir.

Bolu ilinde işsizlik ödeneği biten ve kesilen kişilerde ilk sırada ilköğretim mezunları, işsizlik ödeneği devam eden kişilerde ortaöğretim (lise ve dengi) mezunları yer almaktadır.

Tablo 47' de 2012 yılı içerisinde Türkiye ve Bolu' da işsizlik ödeneğinden yararlanan kişilerin yaş gruplarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 47. 2012 Yılı İşsizlik Sigortasından Yararlananların Yaş Gruplarına Göre Dağılımları , Türkiye ve Bolu

	TÜRKİYE			BOLU		
Yaş Grubu	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	**İÖ Devam Eden Sayısı**	**İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı**	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	**İÖ Devam Eden Sayısı**	**İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı**
15-19	166	612	1.800	-	1	3
20-24	6.013	12.291	7.039	17	38	41
25-29	16.980	36.944	26.674	49	106	90
30-34	17.940	41.800	31.539	48	104	126
35-39	13.299	31.914	24.199	48	97	94
40-44	10.703	25.080	18.007	34	100	70
45-49	7.112	15.107	10.624	24	81	56
50-54	1.892	3.569	2.607	2	22	8
55-59	758	1.274	785	1	8	3
60-64	119	157	153	1	1	-
65 ve daha büyük	50	87	45	-	-	-
GENEL TOPLAM	**75.032**	**168.835**	**121.852**	**224**	**370**	**491**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı Türkiye genelinde ve Bolu ilinde işsizlik ödeneğinden şu anda yararlanan, işsizlik ödeneği devam eden, işsizlik ödemesi kesilen kişiler yaş gruplarına göre incelendiğinde, toplam sayı içerisinde en yüksek orana sahip yaş grubu 30-34 yaş grubu aralığındakilerdir. Bunu sırası ile, 25-29 yaş grubu ve 35-39 yaş grubundakiler takip etmektedir.

Türkiye ve Bolu' da 2012 yılında İŞKUR tarafından açılan kurslar Tablo 48' de gösterilmiştir.

Tablo 48. Kurs Türlerine Göre Sayıları, Türkiye ve Bolu

KURS TÜRLERİ	TÜRKİYE	BOLU
Çalışanların Mesleki Eğitimi	370	1
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	20	-
GAP II	138	-
GAP II TYÇP	86	-
GAP II Girişimcilik	21	-
GAP II/UMEM	66	-
GAP II/UMEM-İEP	56	-
Girişimcilik	900	4
Hükümlülere Yönelik Kurslar	334	1
İşgücü Yetiştirme Kursu/İstihdam Garantili	4.564	10
İşgücü Yetiştirme Kursu/Genel	1.576	9
İşgücü Yetiştirme Kursu/TYÇP	4.936	61
İşbaşı Eğitim Programı (İEP)	8.018	1
Engelli Kursları	574	1
UMEM Projesi	2.359	4
UMEM Projesi/İEP	3.333	6
GENEL TOPLAM	**27.351**	**98**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılında Türkiye genelinde İŞKUR tarafından düzenlenen kurs sayısı 27351' dir. Bu sayı içerisinde en yüksek oran % 29,3 ile işbaşı eğitim programına (İEP) aittir. İkinci ve üçüncü sırada sırası ve oranlarıyla, % 18 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP (Toplum Yararına Çalışma Programı) ve % 16,7 ile işgücü yetiştirme kurslar/istihdam garantili kurslar takip etmektedir. En düşük düzenlenen kurs sayısı eski hükümlülere yönelik kurslardır (20).

Bolu ilinde 2012 yılı içerisinde İŞKUR tarafından düzenlenen kurs sayısı 98' dir. Bolu bu sayıyla Türkiye genelinde düzenlenen kursların % 0,4' ünü oluşturmaktadır. Bolu ilinde ilk sırada % 62,2 oranı ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP yer almaktadır. İkinci sırada % 10,2 oranıyla işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili yer alırken, üçüncü sırada % 9,2 ile işgücü yetiştirme kursu/genel bulunmaktadır.

Tablo 49' da Türkiye ve Bolu' da İŞKUR tarafından düzenlenen kurslara katılanların cinsiyetlerine göre ve toplam sayıları gösterilmiştir.

Tablo 49. 2012 Yılı Kursiyer Sayıları, Türkiye ve Bolu

	TÜRKİYE			**BOLU**		
KURS TÜRLERİ	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Çalışanların Mesleki Eğitimi	7.410	1.043	**8.453**	240	265	**505**
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	195	3	**198**	-	-	-
GAP II	1.350	1.992	**3.342**	-	-	-
GAP II TYÇP	4.796	603	**5.399**	-	-	-
GAP II Girişimcilik	323	199	**522**	-	-	-
GAP II/UMEM	843	284	**1.127**	-	-	-
GAP II/UMEM-İEP	465	235	**700**	-	-	-
Girişimcilik	12.804	12.149	**24.953**	41	42	**83**
Hükümlülere Yönelik Kurslar	4.284	199	**4.483**	21	-	**21**
İşgücü Yetiştirme Kursu/İstihdam Garantili	47.760	68.691	**116.451**	85	163	**248**
İşgücü Yetiştirme Kursu/Genel	9.303	24.716	**34.019**	6	211	**217**
İşgücü Yetiştirme Kursu/TYÇP	140.106	46.493	**186.599**	478	492	**970**
İşbaşı Eğitim Programı (İEP)	9.060	9.510	**18.570**	6	4	**10**
Engelli Kursları	3.753	2.519	**6.272**	4	8	**12**
UMEM Projesi	25.963	15.091	**41.054**	16	96	**112**
UMEM Projesi/İEP	8.486	4.017	**12.503**	18	10	**28**
GENEL TOPLAM	**276.901**	**187.744**	**464.645**	**675**	**1.531**	**2.206**

Kaynak: Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

2012 yılı içerisinde Türkiye genelinde düzenlenen 27.351 kursa 464.645 kursiyer katılmıştır. Kursiyerlerin % 59,6' sı erkeklerden, % 40,4' ü kadınlardan oluşmaktadır. Kurs türleri arasında en çok katılım sağlanan ilk üç sıra sırası ile, 186.599 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP, 116.451 ile işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili ve 24.953 ile girişimcilik kursundan oluşmaktadır.

Bolu ilinde 2012 yılında düzenlenen 98 kursa 2.206 kursiyer katılmıştır. Kursiyerlerin % 69,4' ü kadınlardan 30,6' sı erkeklerden oluşmaktadır. Kadın kursiyer katılımcı oranı Türkiye geneline göre Bolu' da daha fazladır. Bolu ili, Türkiye genelinde İŞKUR tarafından düzenlenen kurslara katılanların % 0,5' ini oluşturmaktadır. Kurs türleri arasında en çok katılım sağlanan ilk üç sırayı , 971 ile işgücü yetiştirme kursu/TYÇP, 248 ile işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili, 217 ile işgücü yetiştirme kursu/genel oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapılması büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 50. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ**	
2007	50+ TÜM	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2012 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında Türkiye genelinde 53.164 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 7" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

[6] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.
[7] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

2.1 İşyerleri ve Mevcut İstihdam

Bolu ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması' nın sonuçlarını altı ana başlık altında ve Türkiye genelinde sonuçlar ile karşılaştırarak incelemek mümkündür. Bu başlıklar işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2012 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş sayıları, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek istihdam beklentisidir.

Bolu İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde toplam 406 işyeri ile görüşülmeye çalışılmış, 31 işyeri kapanmış olduğundan 375 işyeri ile yüz yüze görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 78 tanesi 1-9 kişi çalıştıran işyerleri, 232 tanesi 10 kişi ve üstü kişi, 65 tanesi 50 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamına sadece 10 ve üstü çalışana sahip işyerleri girmekle birlikte, uygulama aşamasında bu tür işyeri olduğu belirtildiği için ziyaret edilen 78 işyerinin, zaman içerisinde 1-9 büyüklüğündeki işyerine dönüşmüş olduğu tespit edilmiştir. Bu durum önceden 10 ve üstü çalışana sahip işyerlerinin sayılarında zaman içerisinde % 19,3 oranında bir azalma olduğunu göstermektedir.

Tablo 51' de 2012 yılında Bolu ve Türkiye' de sektörlere göre ziyaret edilen işyeri oranları gösterilmiştir.

Tablo 51. Sektörlere Göre Ziyaret Edilen İşyeri Oranı (%)

Sektör	Türkiye	Bolu
Bilgi ve İletişim	2,2	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4,0	4,3
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2,1	-
Eğitim	4,8	4,5
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5,3	7,7
Gayrimenkul Faaliyetleri	2,3	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,7	4,3
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	1,8	0,3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2,5	1,1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3,9	1,3
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1,5	-
Toptan ve Perakende Ticaret	19,8	22,4
Ulaştırma ve Depolama	5,6	15,2
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4,1	2,7
İmalat	20,6	26,4
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,9	0,8
İnşaat	9,8	9
TOPLAM	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Anket yapılan işyerleri sektörel açıdan incelendiğinde, 2012 yılında Türkiye genelinde en fazla bulunan ilk üç sektör sırası ve oranlarıyla, % 20,6 ile imalat, % 19,8 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 9,8 ile inşaat sektörlerinden oluşmaktadır. Bu sıralama Bolu ilinde, % 26,4 ile imalat, % 22,4 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, % 15,2 ile ulaştırma ve depolama sektörlerinden oluştuğu görünmektedir.

Bolu ve Türkiye' de çalışan sayısı 10-49 olan işyerleri arasında, Türkiye genelindeki ilk üç sıralama, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, imalat ve inşaat sektörleri iken, Bolu ilinde bu sıralama, imalat, toptan ve parakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, ulaştırma ve depolama sektörlerinden oluşur. Kayıtlı çalışan sayısı 50' den fazla olan işyerlerinin sektörel dağılımlarına bakıldığında Bolu ve Türkiye için sıralamanın aynı olduğu görünmektedir ve şu şekildedir: İmalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, idari ve destek hizmet faaliyetleri.

Bolu ilinde araştırma kapsamında olup hiç işyeri bulunmayan sektörlere bakıldığında, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetleri, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektörlerinde 10-49 çalışana sahip hiçbir işyeri olmadığı görünmektedir. Aynı şekilde, Bolu ilinde bilgi ve iletişim, diğer hizmet faaliyetleri, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, eğitim, gayrimenkul faaliyetleri, kültür, sanat, eğlence, madencilik ve taş ocakçılığı, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde 50' den fazla çalışanı olan hiçbir işyeri bulunmamaktadır.

Bolu ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırmasından elde edilen verilerden bir grubu da görüşülen işyerlerinde mevcut istihdam sayılarıyla ilgilidir.

Tablo 52' de Bolu ve Türkiye' de sektörlere göre çalışan oranları gösterilmiştir.

Tablo 52. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları (%)

Sektör	Türkiye	Bolu
Bilgi ve İletişim	2,2	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2,0	0,9
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	5,2	-
Eğitim	5,5	2
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4,3	2,8
Gayrimenkul Faaliyetleri	1,4	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,2	3,7
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	1,9	0,1
Madencilik ve Taş Ocakcılığı	2,6	0,7
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2,3	2
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	5,7	-
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	10,1	11,3
Ulaştırma ve Depolama	4,5	7,3
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	12,7	6,1
İmalat	23,8	57,2
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4,3	0,6
İnşaat	6,5	5,3
TOPLAM	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Araştırma kapsamında Bolu' da 375 işyerinde toplam 16.098 çalışan istihdam edilmektedir ve toplam çalışanların % 69,8' i erkeklerden, % 30,2' si kadınlardan oluşmaktadır. İşletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 42,9' dur. Türkiye genelinde ise 127.687 işyerinde 6.240.294 kişi istihdam edilmektedir. Türkiye' deki işyerlerinde çalışan kadınların oranı % 25 ile Bolu ortalamasının altında, işletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 48 ile Bolu ortalamasının üstündedir.

İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör Bolu' da % 57,2, Türkiye' de % 23,8 payıyla imalat sektörüdür. Bunu Bolu' da % 11,3 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve % 7,3 ile ulaştırma ve depolama sektörleri izlemektedir. Türkiye' de ise % 12,7 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri ve % 10,1 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri izlemektedir.

Sektörel olarak işyeri başına çalışan sayısı en yüksek sektör Türkiye ve Bolu' da diğer hizmet faaliyetleridir. Her iki cinsiyet açısından Türkiye ve Bolu' da en çok istihdam sağlanan sektör imalat sektörüdür.

Kadınların Bolu' da Türkiye geneline göre daha fazla çalışma yaşamı içerisinde oldukları görülmektedir. Kadınlar ağırlıklı olarak İmalat sektöründe çalışmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektöründe çalışan kadın sayısı bu sektörde çalışan erkek sayısından fazladır. Eğitim ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın ve erkek çalışan sayıları birbirine çok yakındır.

Tablo 53' de Türkiye ve Bolu' da meslek gruplarına göre çalışan sayısı oranları gösterilmiştir.

Tablo 53. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları (%)

Meslek	Erkek (%)		Kadın (%)		Toplam	
	Türkiye	**Bolu**	**Türkiye**	**Bolu**	**Türkiye**	**Bolu**
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	9,8	7	22,2	13,4	13,0	9
Hizmet ve satış elemanları	11,3	8,8	8,9	7,5	10,7	8,4
Nitelik gerektirmeyen meslekler	27,1	38,4	24,5	42,9	26,4	39,8
Nitelikli tarım, orman. ve su ürünleri çalış.	0,3	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2
Profesyonel meslek grupları	9,8	5,4	22,6	8,6	13,0	6,4
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	13,0	16,6	4,6	15,9	10,9	16,4
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	10,5	5,7	7,3	2,6	9,7	4,8
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	14,8	15,4	6,4	7,7	12,7	13
Yöneticiler	3,3	2,4	3,2	1,3	3,3	2
TOPLAM	**74,7**	**69,8**	**25,3**	**30,2**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Tablo 53' den mesleklere göre çalışan oranları araştırma çerçevesinde incelendiğinde, Bolu' da erkek çalışanlar arasında istihdamın en fazla olduğu üç grubun, nitelik gerektirmeyen işler grubunda (% 38,4), daha sonra sırasıyla, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubunda (% 16,6), tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubunda (% 15,4) olduğu görünmektedir. Türkiye' de ise bu sıralama, nitelik gerektirmeyen işler grubu (% 27,1), tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu (% 14,8) ve sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu (%13,0) şeklinde sıralanmaktadır. Bolu' da kadınların en fazla istihdam edildiği ilk üç sektör, nitelik gerektirmeyen meslekler grubu, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubudur. Türkiye' de ise bu sıralama nitelik gerektirmeyen meslekler, profesyonel meslek grupları ve büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubu şeklinde sıralanmaktadır. İstihdamda toplam olarak çok düşük (34) olduğu nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları mesleği dışarıda tutulduğunda; hem kadınların hem de erkeklerin toplam istihdamları içerisinde en az istihdam edildiği meslek grubunun yöneticiler grubu olduğu görünmektedir.

Bolu ilinde çalışanların yaklaşık % 40' ı nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışmaktadır. Bu oran Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında çok yüksek bir orandır. Bolu' da çalışanların önemli bir kısmı mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır.

Tablo 54' de Bolu ilinde çalışanların mesleklere göre dağılımında ilk on sıra gösterilmiştir.

Tablo 54. Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı, İlk On Sıra, Bolu

Sıra	Meslek	Toplam	Erkek	Kadın
1	Beden İşçisi (Genel)	5.493	3.795	1.698
2	Şoför-Yük taşıma	1.228	1.227	1
3	Konfeksiyon İşçisi	616	112	504
4	Deri İşçisi	600	593	7
5	Büro Memuru (Genel)	562	266	296
6	Beden İşçisi (Temizlik)	539	277	262
7	Makineci (Dikiş)	284	0	284
8	Kesimhane İşçisi	244	93	150
9	Bankacılık Meslek Elemanı	217	122	95
10	Muhasebeci	191	111	81

Kaynak: Bolu İPA 2012

Araştırma sonucunda toplam 375 işyerinde en fazla istihdam sağlanan ilk üç meslek, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma ve konfeksiyon işçisidir. Erkeklerde en fazla istihdam sağlanan ilk üç meslek, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma ve deri işçisi mesleği iken, kadınlarda sıralama beden işçisi (genel), konfeksiyon işçisi ve büro memuru (genel) şeklindedir.

Bolu ilinde toplam 510 farklı meslekte çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların % 34' ü Beden İşçisidir. Kadınların ise % 35' i Beden İşçisidir. 510 mesleğin 289' unda çalışan kadın, 46' sında çalışan erkek bulunmamaktadır.

2.2 Açık İşler

Bolu İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında açık iş araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin 'fiilen' ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. Bolu İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ise Bolu ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (10 Eylül-31 Ekim 2012) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 383' dür. Bu kapsamda işverenler İŞKUR' a değil, İŞKUR işverenlere ulaşmıştır.

Tablo 55' de Bolu ve Türkiye' de sektörlere açık iş sayıları ve oranları gösterilmiştir.

Tablo 55. Sektörlere Göre Açık İş Sayıları ve Oranları, Türkiye ve Bolu

Sektörler	Açık İş Sayısı		Açık İş Oranı	
	Türkiye	Bolu	Türkiye	Bolu
Bilgi ve İletişim	3.578	-	2,6	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4.903	2	3,8	1,4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	3.535	-	1,0	-
Eğitim	2.787	18	0,9	5,4
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3.147	4	1,2	0,9
Gayrimenkul Faaliyetleri	5.384	-	5,7	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12.242	8	3,7	1,3
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	3.292	-	2,7	-
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6.972	11	4,2	8,8
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5.450	20	3,6	6,0
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1.126	-	0,3	-
Toptan ve Perakende Ticaret;	24.908	87	3,8	4,5
Ulaştırma ve Depolama	12.373	50	4,2	4,1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11.944	9	1,5	1,0
İmalat	77.919	146	5,0	1,6
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9.369	12	3,4	11,9
İnşaat	26.313	18	6,1	2,1
TOPLAM	**215.243**	**383**	**3,34**	**2,3**

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Araştırma kapsamında Bolu' da en fazla açık iş bulunan ilk üç sektör sırasıyla, imalat, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve ulaştırma ve depolama sektörleridir. Türkiye' de bu sıralama, imalat, inşaat ve toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü şeklindedir. İşyeri büyüklüğüne bakıldığında, 200 açık iş sayısıyla en fazla açık iş olan işyerleri 10-49 çalışanı olan işyerleridir. Türkiye' de işyeri büyüklüğüne göre en fazla açık iş talebi 50 ve daha fazla çalışana sahip işletmelerden alınmıştır.

Tabloda hesaplanan açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam/çalışan ve açık iş sayısının toplamına oranıdır. Araştırma sonuçlarına göre, Bolu ilindeki açık iş oranı 2,32 iken, oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler sırasıyla insan sağlığı ve sosyal hizmetler faaliyetleri (%11,9), madencilik ve taş ocakçılığı (% 8,8) ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler (% 6) sektörleridir. Türkiye genelinde açık iş oranı hesaplandığında % 3,34 olduğu görünmektedir. Türkiye genelinde oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler inşaat (% 6,1), gayrimenkul faaliyetleri (% 5,7) ve imalat (% 5) olarak sıralanmaktadır. İnşaat ve gayrimenkul sektörlerinde açık iş oranının yüksek olmasının temel sebeplerinden biri, son yıllarda bu sektörlerin yüksek büyüme oranlarına sahip olmasıdır.

Bolu ilinin açık iş oranı Türkiye genelinin 1 puan altındadır. Bolu ilinin ilgili dönemde istihdam kapasitesi Türkiye geneline göre düşüktür.

Bolu ilinde hiç açık iş olmayan sektörler, bilgi ve iletişim, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetleri ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 56'da Bolu' da meslek gruplarına göre açık iş sayısı oranları gösterilmiştir.

Tablo 56. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları (Bolu) (%)

Meslek Grupları	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	5,2	1,4
Hizmet ve satış elemanları	11,0	3,0
Nitelik gerektirmeyen meslekler	27,2	1,6
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0,3	2,9
Profesyonel meslek grupları	18,8	6,5
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	13,8	2,0
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	5,7	2,8
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	17,8	3,1
Yöneticiler	0,3	0,3

Kaynak: Bolu İPA 2012

Açık işlerin dokuz ana meslek grubunda dağılımına bakıldığında, toplam 383 açık iş sayısının içinde en fazla açık iş oranına sahip meslek grubunun % 27,2 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu olduğu görünmektedir. Daha sonra sırasıyla 2. ve 3. sırada % 18,8 ile profesyonel meslek mensupları grubu ve % 17,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu yer alır. Türkiye genelinde ise ihtiyaç duyulan ve temininde güçlük çekilen meslek grupları çoktan aza doğru tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (56.393), sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar (53.384) ve hizmet ve satış elemanlarıdır (48.288).

Açık iş oranın en yüksek olduğu meslek grubu Profesyonel Meslek Grubudur. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Bolu ilinde açık işlerin %27'si Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde iken aynı meslek grubunda açık iş oranı %1,6 ile Bolu ortalamasının (%2,3) altındadır. Yani çalışan sayına göre açık iş potansiyeli oldukça düşüktür. Çalışanların %34'ü Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde olduğu göz önüne alındığında Bolu ilinde çalışanların nitelik ve beceri düzeyi düşük mesleklerde çalıştığı ancak işgücü piyasasının ihtiyaçlarının daha nitelik ve beceri gerektiren meslek gruplarında olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında toplanan açık işlerin mesleklere göre sıralaması yapıldığında ise hem Türkiye' de hem de Bolu' da beden işçisi (genel) ilk sırada yer almıştır. Bu sırayı Türkiye' de makineci (dikiş) ve inşaat elemanları kalıpçısı izlerken Bolu' da şoför-yük taşıma ve hemşire izlemektedir.

Tablo 57. Mesleklere Göre Açık İşler

Sıra	Türkiye	Bolu
1.	Beden işçisi (Genel)	Beden işçisi (Genel)
2.	Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma
3.	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Hemşire
4.	Satış Elemanı	Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri
5.	Garson	Kasiyer
6.	Güvenlik Görevlisi	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mek.)
7.	Soğuk Demirci	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
8.	Kaynakçı	Dağıtıcı (Posta Dağıtım Hizmetleri
9.	Temizlik Görevlisi	Diğer Kaynakçılar ve Pürmüzcüler
10.	Şoför	Yeraltı Maden İşletmesi Hazırlık El.
11.	Madenci	Elektrikçi (Diğer)
12.	Elektrikçi	Satış Elemanı (Tanıtım)
13.	Muhasebeci	İş Makineleri Operatörü
14.	Mermer İşçisi	Satış Temsilcisi/Plasiyer
15.	Çağrı Merkezi Görevlisi	Metal Pres Makinesi Operatörü
16.	Profesyonel Sporcu	Ebe
17.	Aşçı	CNC Tezgah Operatörü
18.	Tornacı (CNC Dahil)	Aşçı
19.	Elektrik Teknisyeni/Teknikeri	Garson (Servis Elemanı)
20.	Hemşire	Alan Şefi (Mesleki ve Teknik Eğitim)

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Bolu ilinde en fazla talep edilen meslekler, Beden işçisi (genel), Şoför-Yük taşıma, Hemşire, Diğer özel eğitim öğretmenleri ve Kasiyerdir. Beden işçisi (genel) mesleğinin büyük bir çoğunluğunun belirli bir meslek tanımına girmeyen işverenin tanımlamakta sıkıntı çektiği nitelik gerektirmeyen ve düşük ücretli istihdam edilen meslek olabileceği düşünülmektedir. Türkiye genelinde elde edilen verilere göre ilk beş sıranın beden işçisi (genel) hariç farklı mesleklerden oluştuğu görünmektedir. Açık işlerin % 26' sı Beden İşçisidir.

Bolu ilinde ilk 5 sırada bulunan şoför-yük taşıma mesleğinde özellikle nakliyat şirketleri eleman bulmakta zorlanmaktadırlar. E sınıfı ehliyet yanında SRC belgeli (yurt içi ve uluslararası yük-yolcu taşıma belgesi) eleman bulmak şirketler için sorun teşkil etmektedir. Kasiyer mesleğinde eleman bulmakta zorlanılmasının nedeni ise, Bolu ilinde market sektörünün gelişmiş olduğu düşünülebilir.

Meslek ayırımı yapılmadan açık işler için işverenlerce talep edilen eğitim düzeyleri Grafik 8' de gösterilmiştir.

Grafik 8. Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri, Türkiye ve Bolu

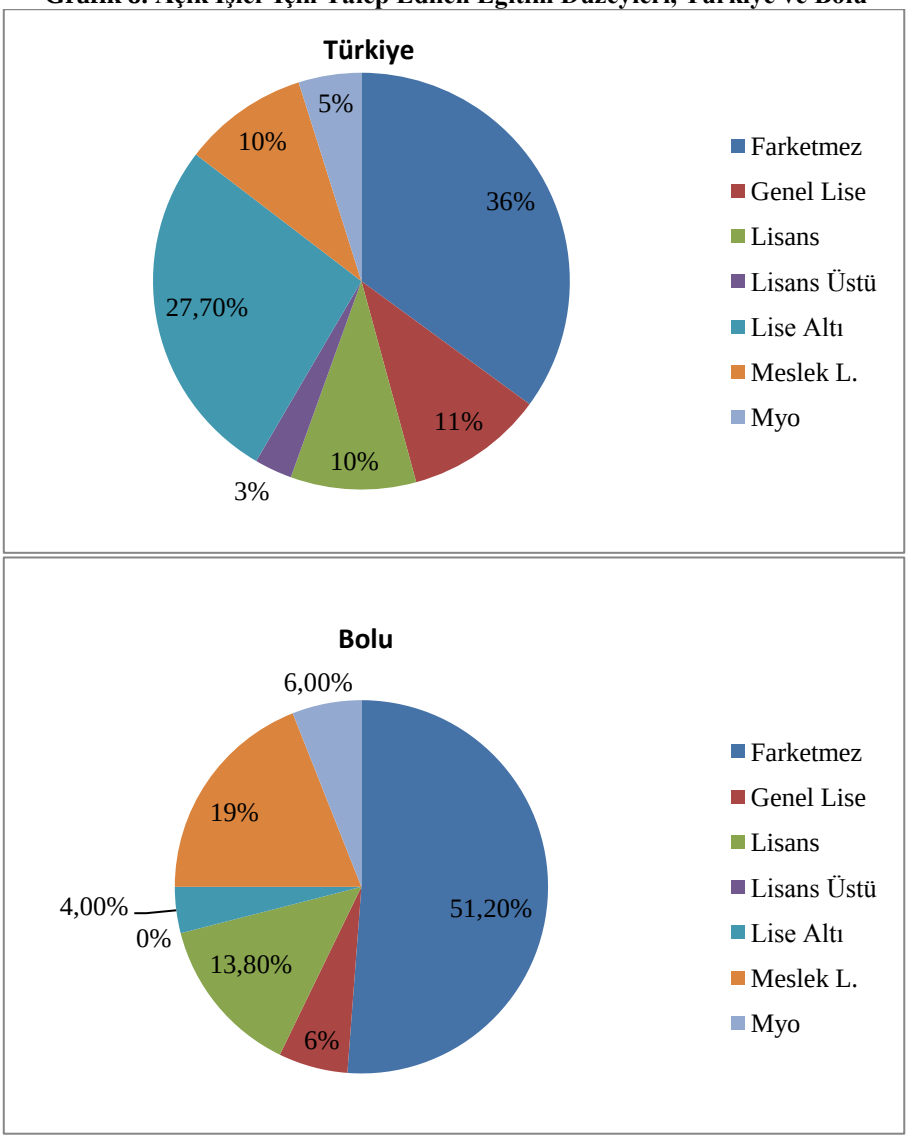

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Grafik 8' den açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri incelendiğinde, Türkiye ve Bolu' da ilk sırada farketmez seçeneği yer almaktadır. Türkiye' deki oranı % 36, Bolu' daki oranı % 51,2' dir. Türkiye genelinde sırasıyla lise altı mezunlar (% 27,7) ve genel lise (% 11) mezunları takip etmektedir. Bolu' da ise 2. ve 3. Sırada meslek lisesi mezunları (% 19) ve lisans mezunları (13,8) bulunmaktadır. Önemli farklılık lise altı eğitim düzeyindedir. Bolu' da lise altı eğitim seviyesine olan talep % 4 iken Türkiye' de ki durum biraz daha farklı ve % 27,7 seviyesindedir. Farketmez oranın çok yüksek çıkmasının nedeni Beden İşçisi, şoför gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyinin istenilmemesidir.

Tablo 58' de Bolu ilinde açık işler için işverenler tarafından istenen beceri düzeyleri gösterilmiştir.

Tablo 58. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri, Bolu

Beceri Düzeyleri	İstenme Oranı (%)
Bilgisayar kullanımı	19,6
Fiziki ve bedensel yeterlilik	51,2
Hesap yapabilme (analitik beceri)	14,6
Mesleğe ilişkin yeterli bilgi	61,6
Proje tabanlı çalışma	9,7
Satış ve pazarlama becerisi	8,1
Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri	11,7
Takım çalışması	29,2
Yabancı dil	0,0
İletişim ve ifade yeteneği	14,4

Kaynak: Bolu İPA 2012[8]

Tablo 58' den Bolu ilinde açık işler için talep edilen beceri düzeyleri incelendiğinde işverenler tarafından en çok istenen beceri düzeyi kişinin mesleğe ilişin yeterli bilgisidir. Fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması da işverenlerin istihdam edeceği kişilerden en çok istedikleri nitelik ve beceriler arasındadır. Anket sonuçlarına göre yabancı dil bilgisi, satış ve pazarlama ile proje tabanlı çalışma işverenin çok fazla talep etmedikleri beceri düzeyleri arasındadır.

Tablo 59' de açık işlerin işverenlerce karşılanma yolları gösterilmiştir.

Tablo 59. Açık İşlerin Karşılanma Yolları, Türkiye, Bolu

Karşılanma Yolları	Türkiye	Bolu
İŞKUR Aracılığıyla	42,0	52,5
Gazete	28,4	21,1
Akraba-Eş Dost	55,7	52,0
İnternet Siteleri	30,5	18,3
Özel İstihdam Büroları	11,2	3,9

Kaynak: Bolu İPA 2012[8]

Saha çalışması neticesinde işverenlerin istihdam edecekleri elemanları nasıl bulduklarına ilişkin cevaplar Tablo 59' da görünmektedir. Bolu' da işverenlerin eleman temininde en çok kullandıkları metot İŞKUR ve akraba-eş dost kanallarıdır. Özel istihdam büroları işverenlerin eleman açıklarını karşılamada en az kullandıkları yöntemdir. İŞKUR' un kullanılma oranı Türkiye geneline göre yüksektir.

[8] Bir meslekte birden fazla beceri girildiği için toplam %100'den fazladır.

2.3 Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Bolu İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 2012 yılının başından araştırmanın yapıldığı tarihe kadar işverenlerin bulmakta güçlük çektiği veya kolaylıkla temin edemediği meslekler de tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 60' da anket çalışması kapsamında görüşülen işyerlerinin genel olarak temininde güçlük çektiği mesleklerin sektörlere dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 60. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslek Sayıları, Bolu

Sektörler	Toplam	Oran (%)
Bilgi ve İletişim	0	0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	1,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	0
Eğitim	17	2,5
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2	0,3
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	17	2,5
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	0	0
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	27	5,1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	29	4,2
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0
Toptan ve Perakende Ticaret	119	17,2
Ulaştırma ve Depolama	55	8
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	10	1,4
İmalat	305	44,2
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16	2,3
İnşaat	78	11,3
TOPLAM	**690**	**100**

Kaynak: Bolu İPA 2012[9]

Karşılanmasında güçlük çekilen meslekler sektörler itibari ile dağılım sayısı 690' dır. En fazla eleman temininde güçlük çeken sektör İmalat sektörüdür. Daha sonra Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri gelmektedir. En fazla açık iş olan ilk iki sektör imalat ve toptan ve perakende ticarettir. Üçüncü sektör ise Ulaştırma ve depolamadır. İnşaat sektöründe açık iş sayısı az iken sektörde eleman ihtiyacı ortaya çıktığında eleman bulmakta güçlük çekilmektedir.

Türkiye genelinde en fazla eleman temininde güçlük çeken sektörler sırasıyla imalat, toptan ve perakende ticaret ile konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörleridir.

[9]Bir meslekte birden fazla arama yolu girilebildiği için toplam %100'den fazladır.

Tablo 61' de meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin işyeri büyüklüğüne göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 61. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörlere Dağılımı

Meslek Grupları	Toplam	Oran (%)
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	22	3,2
Hizmet ve satış elemanları	55	8
Nitelik gerektirmeyen meslekler	136	19,7
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	4	0,6
Profesyonel meslek grupları	74	10,7
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	154	22,3
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	66	9,6
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	179	25,9
Yöneticiler	0	0
Toplam	**690**	**100**

Kaynak: Bolu İPA 2012

Tablo 61' den Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, en fazla temininde güçlük çekilen mesleğin tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile nitelik gerektirmeyen meslekler gruplarında olduğu görülmektedir. Yöneticiler meslek grubunda ise temininde güçlük çekilme durumu söz konusu değildir.

Çalışanların %38,4'ü, açık işlerin %27,2'si nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken, temininde güçlük çekilen mesleklerin %19,7'si aynı meslek grubundadır. İşgücü piyasasında daha çok mesleki nitelik ve beceri gerektiren mesleklerin temininde güçlük çekilmektedir.

Grafik 9' da Bolu ilinde temininde güçlük çekilen ilk 25 meslek ve sayıları gösterilmiştir.

Grafik 9. Temininde Güçlük Çekilen İlk 25 Meslek, Bolu

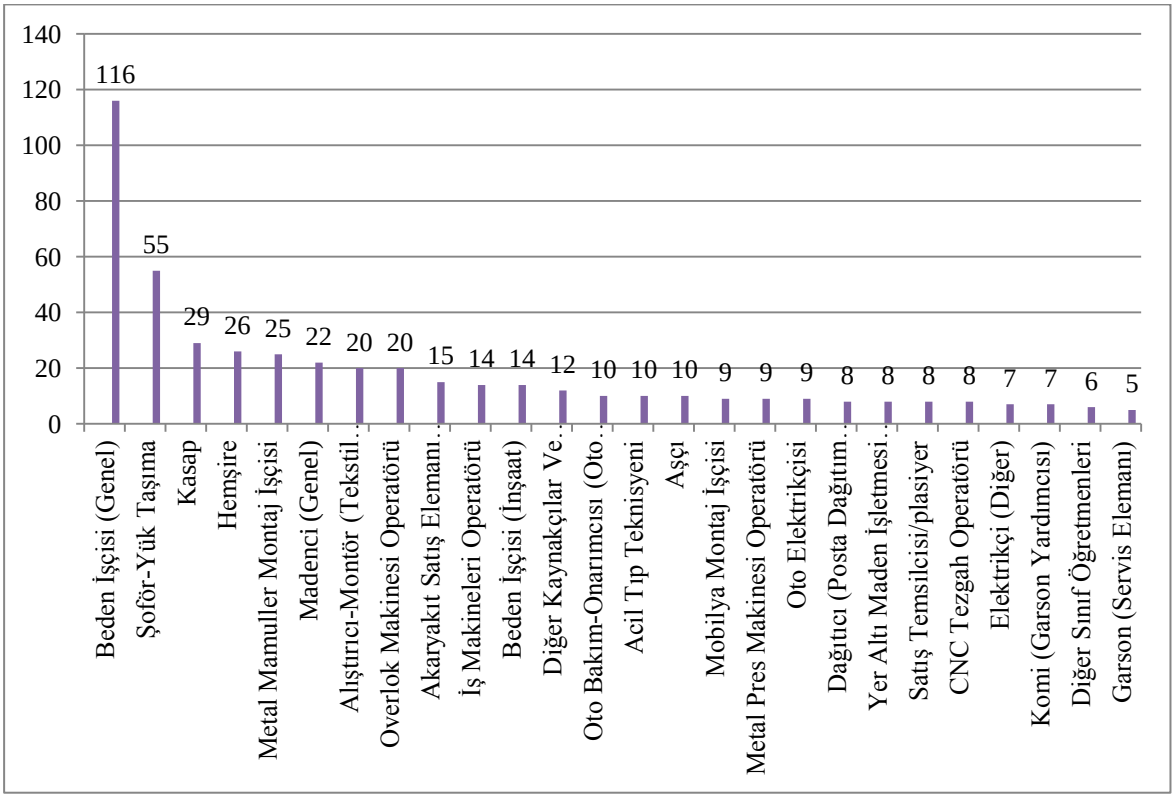

Kaynak: Bolu İPA 2012

En fazla temininde güçlük çekilen meslekler Beden İşçisi, Şoför, Kasap, Hemşire ve Metal Mamuller Montaj İşçisidir. Açık işlerin %262sı beden işçisi iken temininde güçlük çekilen mesleklerin %16,8'i beden işçisidir. En fazla açık iş olan 20 meslek ile en fazla temininde güçlük çekilen ilk 20 meslek karşılaştırıldığında 11 mesleğin aynı olduğu görülecektir.

Tablo 62' de anket sonuçlarına göre mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri ve işverenler tarafından cevap sayıları gösterilmiştir.

Tablo 62. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Türkiye, Bolu

Sebepler	Türkiye	Bolu
Eleman yok	50,9 %	41,9 %
Beceriye/niteliğe sahip eleman yok	54,5 %	67,8 %
İş tecrübesine sahip eleman yok	45 %	37,1 %
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	25,8 %	7 %
Önerilen ücretin az bulunması	26,6 %	6,8 %

Kaynak: Bolu İPA 2012

Bolu' da 375 işyerinde işverenler ile yapılan yüzyüze anketlerde işverenlere yöneltilen 'Eleman temininde güçlük çekmenizin nedeni ne olabilir?' sorusuna karşılık işverenlerin verdiği cevaplar ve sayıları Tablo 62' de gösterilmiştir. İşverenin burada birden fazla seçeneği seçebileceği göz ardı edilmemelidir. Bolu ili genelinde hangi cevapların daha çok verildiği

incelendiğinde, beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması işverenlerin en çok tercih ettiği şıktır. Eleman olmaması ve iş tecrübesine sahip eleman olmaması da işverenlerin beceriye/niteliğe sahip eleman olmamasından sonra en çok tercih ettiği nedenlerdir. Türkiye geneline benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Ancak önerilen ücretin az bulunması ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi şıklarının çok düşük oranda tercih edilmesi dikkat çekmektedir.

2.4 2012 Yılında İşe Giriş-Çıkışlar

2012 yılı başından araştırma yapıldığı tarihe kadar işyerlerinde sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre eleman alımı ve eleman çıkma/çıkarılma durumu değerlendirildiğinde, Bolu' da işten çıkartılan 3.074 kişiye karşılık toplam 3.540 kişinin işe alındığı görünmektedir. Türkiye' de ise 2012 yılında 1.409.300 kişi işten çıkartılmış ve 1.766.431 kişi işe alınmıştır. Diğer bir ifade ile Bolu için net çalışan artışı 466 kişi iken Türkiye için 357.131 kişi olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 63' de Bolu ilinde sektörlere göre 2012 yılında işe alınan kişi sayıları gösterilmiştir.

Tablo 63. 2012 Yılı İçerisinde Mesleklere Göre İşe Alınanların Sektörel Dağılımı, Bolu

Sektörler	İşe Giren	İşten Çıkan	Fark
Bilgi ve İletişim	0	0	**0**
Diğer Hizmet Faaliyetleri	64	16	**48**
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	0	**0**
Eğitim	70	64	**6**
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	15	**0**
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0	**0**
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	166	124	**42**
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	9	28	**-19**
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	27	17	**10**
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	105	103	**2**
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0	**0**
Toptan ve Perakende Ticaret	496	495	**1**
Ulaştırma ve Depolama	344	332	**12**
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	134	75	**59**
İmalat	1.718	1.508	**210**
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	42	40	**2**
İnşaat	350	258	**92**
TOPLAM	**3.540**	**3.074**	**466**

Kaynak: Bolu İPA 2012

Sektörlere göre iş girenlerden işten çıkanlar çıkarıldığında sadece Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe istihdam azalmıştır. En fazla istihdam artışı İmalat sektöründe görülmüştür. Daha sonra ise İnşaat ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri gelmektedir. Toptan Perakende ve Ticaret ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde işe giren ve çıkan sayısı fazla olmasına rağmen net artış sayısı düşüktür.

2.5 Gelecek Dönem İstihdam Eğilimleri

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışları hakkında görüşleri alınarak bir takım sayısal verilere dönüştürülmüştür.

Sektördeki artış beklentisinden azalış beklentisi çıkarılıp mevcut çalışan sayısına bölündüğünde aşağıdaki tabloda görülen oranlar elde edilmiştir. Bu oranlara net istihdam değişim oranı denilmektedir.

Tablo 64' de 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihlerinde beklenen net istihdam değişim oranları gösterilmiştir.

Tablo 64. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranları, Bolu

SEKTÖRLER	ARALIK 2012 BEKLENTİSİ	HAZİRAN 2013 BEKLENTİSİ
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4,4	-5,1
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	21,9	0
Toptan ve Perakende Ticaret	1,7	3,2
Ulaştırma ve Depolama	3,3	0,9
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3,3	4,0
İmalat	3,9	2,5
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2,3	0,0
İnşaat	2,6	7,7
Toplam	3,3	2,3

Kaynak: Bolu İPA 2012

Bolu ilinde 31 Aralık 2012 tarihinde araştırmanın yapıldığı döneme göre 534 kişilik, 30 Haziran 2013 tarihinde ise 374 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

Elde edilen veriler neticesinde Türkiye için 31 Aralık 2012 itibariyle işyerlerinin beklediği net istihdam değişim beklentisi %1,9 iken Bolu ilinde beklenen istihdam artış beklentisi %3,3'dür. Bolu'da 31 Aralık tarihinde en fazla istihdam artışı beklenen sektör %21,9'luk oranıyla Madencilik ve Taşocakçılığı sektörüdür. 31 Aralık tarihinde istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktadır.

Bolu'da 30 Haziran 2013'te 31 Aralık 2012 tarihine göre istihdam artış beklentisi 1 puan düşerek %2,3 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise 1,8 puan artarak %3,7 olarak gerçekleşmiştir. Bolu'daki istihdamın yapısının mevsimsel etkilerden fazla etkilenmediği görülmektedir. 30 Haziran 2013 tarihinde en fazla oranda istihdam artışı İnşaat ile İdari ve destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde görülürken, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe istihdam azalışı beklenmesi dikkat çekicidir.

Tablo 65' de Bolu ve Türkiye' de mesleklere göre 31 Aralık 2012 itibariyle istihdam artışı beklenen ilk on meslek gösterilmiştir.

Tablo 65. 31 Aralık 2012 İtibariyle İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu

Sıra	Türkiye	Bolu
1	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
2	Makineci (Tekstil)	Diğer Kümes Hayvanları İşçileri
3	Satış Elemanı	Şoför-Yük Taşıma
4	Beden İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
5	Şoför	Güvenlik Görevlisi
6	Çocuk Bakım Elemanı	Madenci (Genel)
7	Kaynakçı	Metal Mamuller Montaj İşçisi
8	Temizlik Görevlisi	Kasap
9	Profesyonel Sporcu	Reyon Görevlisi
10	Mobilyacı	Ütücü

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

31 Aralık 2012 itibariyle meslekler bazında beklenen artışa bakıldığında Bolu için ilk üç sırada beden işçisi (genel), diğer kümes hayvanları işçileri ve metal mamuller montaj işçisi yer almaktadır. Türkiye sıralaması ise güvenlik görevlisi, makineci (tekstil) ve satış elemanıdır. İlgili tarihte Bolu ilinde net istihdam azalışı beklenen tek meslek Reyon Görevlisidir.

Tablo 66' da 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle Türkiye ve Bolu' da istihdam artışı beklenen ilk on meslek gösterilmiştir.

Tablo 66. 30 Haziran 2013 İtibariyle İstihdam Artışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu

Sıra	Türkiye	Bolu
1	Beden İşçisi	Beden işçisi (Genel)
2	Temizlik Görevlisi	Diğer Kümes Hayvanları İşçileri
3	Garson	Elektrik Tevzii İşçisi (Enerji Merkezi)
4	İnşaat İşçisi	Güvenlik Görevlisi
5	Satış Elemanı	Kasap
6	Güvenlik Görevlisi	Reyon Görevlisi
7	Makineci (Tekstil)	Satış Elemanı (Tanıtım)
8	Şoför	Bobin-Katlama-Büküm Makine Operatörü
9	Aşçı	Şoför
10	Kaynakçı	Kasiyer

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

Tablo 66 incelendiğinde belirtilen dönem itibariyle Türkiye ve Bolu' da ilk sırada beden işçisi (genel) bulunmaktadır. Türkiye' de ikinci ve üçüncü sırada temizlik görevlisi ve garson yer alırken, Bolu' da diğer kümes hayvanları işçileri ve elektrik tevzii işçisi (enerji merkezi) meslekleri yer almaktadır. Türkiye genelinden farklı olarak Bolu' da önümüzdeki dönemlerde diğer kümes hayvanları işçileri, kasap, reyon görevlisi, bobin-katlama-büküm makine operatörü ve kasiyer mesleklerine olan talep, Bolu' da metal, beyaz et ve marketçilik sektörlerinin gelişmiş olması ile açıklanabilir.

Tablo 67' de 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle Türkiye ve Bolu' da istihdam azalışı beklenen ilk on meslek gösterilmiştir.

Tablo 67. 30 Haziran 2013 İtibariyle İstihdam Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek, Türkiye, Bolu

Sıra	Türkiye	Bolu
1	Kasiyer	Beden İşçisi (Temizlik)
2	Öğretmen	Garson
3	Sevkiyat Görevlisi	Aşçı
4	Tarla İşçisi (Pancar-Fındık)	Aşçı Yardımcısı
5	Çaycı/Kantinci	Bulaşıkçı (Stevard)
6	Güzellik Uzmanı	Tüp (Lpg) Dağıtım Elemanı
7	Kalite Kontrolcü	Operasyon Yetkilisi (Banka)
8	Raspacı (Gemi)	Banka Gişe Yetkilisi
9	Boyacı (Gemi)	-
10	Hamal	-

Kaynak: Bolu ve Türkiye İPA 2012

2013 ortası itibariyle meslekler bazında en fazla azalma beklenen meslekler incelendiğinde, Türkiye'de ilk üç sırada kasiyer, öğretmen ve sevkiyat görevlisi yer alırken, Bolu'da beden işçisi (temizlik), garson ve aşçı meslekleri yer almaktadır.

SONUÇ

2012 yılında Bolu ilinde gerçekleştirilen talep araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlardan bir tanesi en genel anlamı ile aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer bir amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Bolu ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin il özelinde değil, TR42 bölgesi genelinde mevcut olmasıdır. Veri anlamında ikinci bir kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırmaya çerçevesinde görüşülen işyerlerinin toplam istihdam anlamında Bolu özelinde beyan edilen sadece 16.098 çalışanı kapsıyor olmasıdır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasında toplam gayri safi katma değer % 81 artış göstermiştir. 2008 yılı içerisinde toplam gayri safi katma değerin % 55,6' sını hizmetler sektörü, % 38,3' ünü sanayi sektörü, % 6,1' ini tarım sektörü oluşturmaktadır.

TR42 bölgesinde 2004-2008 yılları arasında kişi başı gayri safi katma değer % 65 artış göstermiştir. Bölgede, 2004-2008 yılları arasındaki kişi başı gayri safi katma değer Türkiye ortalamasının üstündedir.

Kalkınma Bakanlığının 2011 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik listesinde Bolu ili 11. sırada bulunmaktadır.

Bolu ili 2011 yılı çalışabilir durumda bulunan nüfus toplam nüfusun % 68,6' sını oluşturmaktadır ve Türkiye ortalamasından 1,3 puan yüksektir.

TR42 bölgesinde 2011 yılı işgücüne katılım oranı % 54,7' dir. Türkiye genelinde bu ortalama % 49,9 olarak görünmektedir. İstihdama katılım oranı bölgede % 48,2 iken, Türkiye ortalaması % 45' dir.

2007 yılının sonlarına doğru dünya genelinde etkisini hissettiren ekonomik kriz Türkiye işgücü piyasasını da etkilemiştir. Türkiye' de 2009 yılında % 14' e yükselen işsizlik oranı 2011 yılında % 9,8' e gerilemiştir. İşsizlik oranının 2012 yılında bu değerin de altında olması beklenmektedir. TR42 bölgesinde 2011 yılı işsizlik oranı % 11,9' dur.

TR42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus yaş grubuna göre sıralaması % 31 ile 55+ yaş grubunda, % 28,3 ile 35-54 yaş grubunda, % 17 ile 15-19 yaş grubundadır. 55+ yaş grubunda bulunan kişilerin birçoğunun emekli olduğu, 15-19 yaş grubu aralığında bulunan kişilerinde birçoğunun eğitimlerine devam ettiği düşünülürse, işgücüne dahil olmayan yaş gruplarından 35-54 grubunda sayının fazla olduğu düşünülebilir. Bu grup düşünülerek yapılacak mesleki eğitimler, bu gruptakilerin işgücüne dahil olmasını sağlayacaktır.

TR42 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfus eğitim durumlarına göre incelendiğinde en yüksek oran % 68,9 ile lise altı grubundadır. Türkiye genelinde de bu oran % 63,7 ile lise altı grubundadır.

Bolu İŞKUR' a 2012 yılı itibari ile kayıtlı işsiz sayısı 8.092' dir. 20-34 yaş grubunda bulunan kişiler kayıtlı işsizlerin % 56,7' sini oluşturmaktadır. Kayıtlı işsizlerde kadın-erkek oranları birbirine yakındır. Kurum kayıtlarına göre genç nüfus (15-24) işsizlik oranı % 21,6' dır. Kayıtlı işsizlerin mesleki sıralamasında ilk üç sıra beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluşmaktadır. Eğitim durumlarına göre ilk üç sırada ilköğretim, ortaöğretim ve lisans mezunları bulunmaktadır.

Bolu ili 2012 yılı İŞKUR tarafından işe yerleştirilenler meslek durumlarına göre ilk beş sıra, beden işçisi (genel), metal mamuller montaj işçisi, satış elemanı (tanıtım), temizlik görevlisi ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluşmaktadır. Sektörel bazda ilk üç sırada imalat, inşaat ve diğer hizmet faaliyetleri sektörleri vardır. Meslek gruplarına göre nitelik gerektirmeyen meslekler grubu, hizmet ve satış elemanları meslek grubu ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek gruplarından oluşur.

Bolu İŞKUR' un özel sektöre işe yerleştirmede etki oranı % 13' dür.

Türkiye işgücü piyasasının birçok açıdan henüz yeterince analiz edilemediği belirtilebilir. Özellikle işgücü talebine ilişkin yapılmayı beklenen pek çok çalışma bulunmaktadır. İşgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacı ile İŞKUR Genel Müdürlüğü' nün çalışmaları devam etmektedir.

2012 yılının sonunda alan çalışması şeklinde gerçekleştirilen ''Türkiye İşgücü Piyasası Analizi'' kapsamında elde edilen sonuçlara göre; kapsamdaki 375 işyerinde çalışan 16.098 kişi bulunmaktadır. İstihdam edilenlerin % 69,8' i erkeklerden, % 30,2' si kadınlardan oluşmaktadır. Toplamda en fazla çalışanın olduğu sektör imalat sektörüdür. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımlarına baktığımızda hem erkeklerde hem de kadınlarda 'nitelik gerektirmeyen meslekler' grubunda olduğu görünür. Toplam istihdamın % 38,4' ü nitelik

gerektirmeyen meslekler grubunda çalışmaktadır. Erkeklerde en fazla istihdam sağlanan ilk üç meslek beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma ve deri işçisi mesleği iken, kadınlarda sıralama beden işçisi (genel), konfeksiyon işçisi ve büro memuru (genel) şeklindedir. Kadınlarda erkeklere göre daha fazla eğitim isteyen mesleklerde (bankacılık meslek elemanı, büro memuru, hemşire, öğretmen v.b) çalışmanın yaygın olduğu görünmektedir. Kadınlar için eğitim ve istihdam arasındaki pozitif ilişki erkeklere göre daha yüksektir. Fakat sayı olarak erkeklerin istihdam sayısı daha fazladır. Bunu da özellikle imalat sektöründeki işyeri sayısı ve bu sektördeki işlerin daha çok beden gücü ile yapılması gerektiği nedeni belirtilebilir.

Türkiye genelinde referans dönemi içinde 84 farklı meslekte 383 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Meslek gruplarına göre açık işlere bakıldığında açık işlerin % 27,1' inin nitelik gerektirmeyen meslekler grubuna ait olduğu görünmektedir. Profesyonel meslek mensupları grubu ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu açık işlerin % 36,7' sine sahiptirler. Açık iş sayısı araştırma kapsamında tespit edilen çalışan sayısına bölündüğünde bu oran % 2,3 çıkmaktadır. Çalışan sayısının % 2,3' si kadar piyasada eleman talebi bulunmaktadır. Türkiye için bu oran % 2,9' dur. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler sırası ile, insan sağlığı ve sosyal hizmetler, madencilik ve taş ocakçılığı ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleridir.

En fazla açık iş beden işçisi (genel) mesleğindedir. Beden işçisi (genel) mesleğinden sonra en fazla açık iş verilen meslekler şunlardır: Şoför-yük taşıma, hemşire, diğer özel eğitim öğretmenleri, kasiyer, oto bakım-onarımcısı, akaryakıt satış elemanıdır (pompacı). Şoför-yük taşıma mesleğinde eleman bulunamamasının nedeni, ilgili firmaların E sınıfı ehliyet yanında istedikleri SRC (Yurt içi ve yurt dışı yük-yolcu taşıma belgesi) belgeleri olabilir. İşletmelerin akaryakıt satış elemanı (pompacı) mesleğinde çalışacak kişi bulamamasının nedeni, bu meslekte çalışanların çalışma saatleri ile ilgili yaşadığı problemler olabilir. Diğer özel eğitim öğretmenleri mesleğini sadece sınıf öğretmenlerinin ve emekli öğretmenlerin yapabiliyor olması, işletmelerin bu meslekte çalışacak kişi bulmalarında sıkıntı yaşamalarına neden olabilir. Hemşirelerin daha çok kamu alanında çalışması, özel sektörün hemşire mesleğinde çalışacak eleman bulmalarını zorlaştırabilir.

En fazla açık işin bulunduğu sektör imalatdır. İmalat sektörünü toptan ve perakende sektörü ile ulaştırma ve depolama sektörü takip etmektedir. İmalat sektöründe sayısal olarak en fazla açık iş bulunmasına karşın açık iş oranına bakıldığında 8. sırada yer almıştır.

Söz konusu açık işler için işletmeler tarafından en fazla talep edilen asgari eğitim düzeyi 'farketmez' seçeneğidir. Açık işlerde en fazla beden işçisi (genel) mesleğinin talep edilmesi ve istenen eğitimde de en fazla 'farketmez' seçeneğinin tercih edilmesi, talep edilen kişinin beden gücü ile nitelik gerektirmeyen alanlarda çalıştırılabileceği düşünülebilir. En fazla açık iş verilen mesleklerden, beden işçisi (genel), şoför-yük taşıma, akaryakıt satış elemanı gibi meslekler spesifik bir eğitim düzeyini gerektirmediklerinden açık işlerde çoğunlukla 'farketmez' eğitim düzeyinin tercih edilmesi son derece olağandır. Daha sonra sırası ile

meslek lisesi mezunları ve lisans mezunları bulunmaktadır. Bahsi geçen nitelik gerektirmeyen mesleklerin toplam çalışanlar içinde ağırlığının daha fazla olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca açık işlerin % 32,8' i için lise ve üstü eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Bolu ilinde açık işler için talep edilen beceri düzeyleri incelendiğinde işverenler tarafından en çok istenen beceri düzeyi kişinin mesleğe ilişin yeterli bilgisidir.. Fiziki ve bedensel yeterlilik ve takım çalışması da işverenlerin istihdam edeceği kişilerden en çok istedikleri nitelik ve beceriler arasındadır. Anket sonuçlarına göre yabancı dil bilgisi, satış ve pazarlama ile proje tabanlı çalışma işverenin çok fazla talep etmedikleri beceri düzeyleri arasındadır.

İşverenlerin eleman temininde en çok kullandıkları metot İŞKUR ve akraba eş-dost kanallarıdır. Özel istihdam büroları işverenlerin eleman açıklarını karşılamada en az kullandıkları yöntemdir. İŞKUR'un kullanılma oranı Türkiye geneline göre yüksektir.

Anket çalışması kapsamında en fazla temininde güçlük çekilen meslekler Beden İşçisi, Şoför, Kasap, Hemşire ve Metal Mamuller Montaj İşçisidir. Açık işlerin %26' sı beden işçisi iken temininde güçlük çekilen mesleklerin %16,8'i beden işçisidir. En fazla açık iş olan 20 meslek ile en fazla temininde güçlük çekilen ilk 20 meslek karşılaştırıldığında 11 mesleğin aynı olduğu görülecektir.

Çalışanların % 38,4' ü, açık işlerin % 27,1' i nitelik gerektirmeyen mesleklerde iken temininde güçlük çekilen mesleklerde bu oran % 16,8' dir. Bu tablo bize işgücü piyasasında genellikle nitelik ve beceri gerektiren mesleklerin bulunmasında zorluk çekildiğini göstermektedir. Mevcut çalışanların nitelik düzeyi düşük iken ihtiyaç duyulan meslekler nitelik düzeyi daha yüksek mesleklerdir.

Teminde güçlük çekilmesinin nedenlerine bakıldığında, beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması işverenlerin en çok tercih ettiği seçenektir. Eleman olmaması ve iş tecrübesine sahip eleman olmaması da işverenlerin beceriye/niteliğe sahip olmamasında sonra en çok tercih ettiği seçenektir. Bu veriler mesleksizlik ve işgücü piyasasının gerektirdiği nitelik ve beceriye sahip olmama durumunu ortaya koymaktadır. Türkiye Geneline benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Ancak önerilen ücretin az bulunması ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi şıklarının çok düşük oranda tercih edilmesi dikkat çekmektedir.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörüye sahip olunması 'Aktif İşgücü Politikalarının' doğru belirlenmesinde önemlidir. En fazla istihdam artışı beklenen mesleklerde ilk sırada 'beden işçisi' yer almaktadır. Beden işçisi mesleğinde öncelikle işgücü piyasası içerisinde sirkülasyonunun yüksek olması ve işverenlerin nitelik düzeyi yüksek olmayan işleri 'beden işçisi' talebi olarak genel bir ifade şeklinde bildirmeleri gibi sebeplerden bu meslek ilk sırada yer almaktadır. Beden işçisi dışındaki meslekler kısmen nitelik ve beceri düzeyi yüksek olan mesleklerdir. Daha sonra sırası ile diğer kümes hayvanları işçileri, şoför-yük taşıma, konfeksiyon işçisi, güvenlik görevlisi, madenci, metal mamuller montaj işçisi, kasap takip etmektedir.

2013 yıl ortası itibari ile işgücü piyasasındaki değişimleri 2012 yıl sonu itibari ile işgücü piyasasındaki değişimlerle benzerlik göstermektedir. Araştırma kapsamında işletme sahiplerinin ya da yöneticilerin, 2012 yıl sonuna nazaran 2013 yıl ortasına ilişkin istihdam beklentileri hakkında daha az fikir sahibi oldukları görünmüştür. Bunun nedeni olarak işgücü piyasasındaki değişiklikleri tahmin edememek ya da işletmelerin planlarını kısa vadeli olarak tasarlamaları gösterilebilir.

Gerek gelecek istihdam artışının imalat sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerde imalat sektörünün ön planda olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir uyumsuzluk olduğunu ve bu uyumsuzluğu giderebilmek için ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktır.

Verilecek eğitimlerin işgücü piyasasının ihtiyaç duydukları mesleklerde ve işgücü piyasasının istediği nitelik ve becerilerde olmalıdır.

Gerek mevcut istihdam içerisinde gerekse açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem ihtiyaç duyulacak meslekler içerisinde eğitim düzeyi düşük mesleklerin ağırlığının biraz daha fazla olması Türkiye işgücü piyasası için önemli bir risktir. Eğitimli ve nitelikli işgücü talebinin arttırılması uzun dönemli üretken bir ekonominin önemli bir göstergesidir.

İŞKUR' un işsiz kayıtları incelenerek, onları istihdama dahil edecek şekilde kurslar düzenlenebilir.

Kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.

Tarım sektöründeki olası daralma kırsal kesimden kente göçü arttırabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar için eğitim ve mesleki faaliyetler düzenlenerek bu kesimin işgücüne katılması sağlanabilir.

Düzenlenen eğitim ve mesleki programlar gençler ve kadınlar ağırlıklı olabilir.

Dezavantajlı grupların işgücüne katılımını ve istihdamını arttırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları düzenlenebilir.

Örgün eğitimden ayrılan genç nüfusu işgücüne dahil edebilmek için, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını da çok iyi bir şekilde analiz ederek gerekli eğitimler ve mesleki eğitimler düzenlenebilir.

Örgün eğitim ziyaretleri sıklaştırılarak, özellikle işverenlerin temininde güçlük çektikleri ara elemanları bulmaları maksadı ile, örgün eğitimdeki öğrenciler işgücü piyasası hakkında bilgilendirilmeli, gerekirse bir araya getirilmelidir.

Yerel düzeyde ilgili kuruluşların (odalar, üniversite, vakıflar, v.b) desteği alınmalı ve protokoller imzalanarak, istihdamı arttırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

İEP (İşbaşı Eğitim Programı) yaygınlaştırarak, iş arayanın yapacağı iş konusunda tecrübesizliğini yenmesine, işverenin de aradığı nitelikte elemanı işin başında kendisi öğreterek bulmasına olanak sağlanmalıdır.

Üniversiteye gidecek örgün eğitim öğrencilerine ve üniversite öğrencilerine, işgücü piyasası hakkında bilgiler verilmeli, ihtiyaç olan ve ihtiyaç olabilecek meslekler hakkında sunumlar hazırlanmalıdır.

Kurum hizmetlerini tanıtıcı faaliyetler (kariyer günleri, stantlar, v.b) arttırılmalı, iş arayanlar ve işverenler ile kurum çalışanlarının sürekli irtibat halinde olmaları sağlanmalıdır.

İlde bulunan çıraklık eğitim merkezi ile irtibat kurularak, eğitimini tamamlayan nitelikli elemanların eğitim aldığı meslek ile işgücü piyasasında yer almasına olanak sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İstatistikler
- Bolu İPA 2012
- DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- İŞKUR, İstatistik Yıllıkları
- Kalkınma Bakanlığı, SEGE-2011
- MEB, İstatistik Yıllıkları
- TOBB, Bültenler
- TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri
- Türkiye İPA 2012
- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İşsizlik Sigortası Fonu Basın Bülteni, Ocak 2013.
- www.ekonomi.gov.tr

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Ünvanı :
İşyerinin Tabela Ünvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01	Madencilik ve Taş ocakçılığı
02	İmalat
03	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05	İnşaat
06	Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07	Ulaştırma ve depolama
08	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09	Bilgi ve iletişim
10	Finans ve sigorta faaliyetleri
11	Gayrimenkul faaliyetleri
12	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14	Eğitim
15	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17	Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

Sayfa 1

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı	
	Değişmiş	

3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe İlişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Büroları
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10		1 2 3 4 5
	☐☐	☐		☐	

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

01	02
Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet** →	**8.3'e geçiniz**
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet** →	**9.3'e geçiniz**
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **ARTIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **AZALIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Anket Bitmiştir**. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	|_|_|	|_|					

Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh = Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır. …….. ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.

Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.

Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.

Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10 Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü } Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \text{ x } 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının

büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\textbf{İstihdam Oranı} = \frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı

C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı $= \frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\textbf{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü } arzı\ (istihdam+\text{iş}iz)} \text{ x } 100$$

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı $= \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus - (İstihdam + İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar,

emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\textbf{\textit{Yaş Bağımlılık Oranı}} = \frac{(\text{0–14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus})}{\text{15–64 yaş nüfus}} \text{ x } 100$$

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır. Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 4- Ek Tablolar

Tablo 5. 2012 Kamu Yatırımlarının İllere Göre Sektörel Dağılımı

İLLER	TARIM	MADENCİLİK	İMALAT	ENERJİ	ULAŞTIRMA-HABERLEŞME
ADANA	62 579	11 109		4 798	5 895
ADIYAMAN	29 083	99 049			23 238
AFYONKARAHİSAR	72 502	3 314	6 400	1 536	13 385
AĞRI	32 560	153		930	39 225
AMASYA	26 789	157		6 504	6 812
ANKARA	59 116	233 380	49 511	43 430	1 774 033
ANTALYA	59 370	305		16 704	32 636
ARTVİN	6 779	644	1 000	749 846	33 070
AYDIN	50 808	1 783		33 966	1 695
BALIKESİR	63 857	20 528	37 588	2 366	38 913
BİLECİK	2 407			1 500	421
BİNGÖL	27 273	568		39 500	23 420
BİTLİS	6 093	164		6	5 324
BOLU	3 110				35 668
BURDUR	29 361	1 147			1 197
BURSA	47 996	7 450	1 300	35 034	171 007
ÇANAKKALE	64 254	10 631		46 421	15 004
ÇANKIRI	26 475	1 142		1 385	3 620
ÇORUM	13 463	3 092		3 000	9 402
DENİZLİ	28 013	2 911	12 300	124	5 468
DİYARBAKIR	376 817	68 856	2	18 283	15 029
EDİRNE	64 438	2 612		3 576	23 059
ELAZIĞ	14 132	1 531		23 188	19 202
ERZİNCAN	11 222	955		2 372	68 723
ERZURUM	54 765	7 503	189	6 109	17 258
ESKİŞEHİR	10 476	19 480	65 179	7 665	49 079
GAZİANTEP	111 191	9 486	95	2 182	78 514
GİRESUN	15 071	202		2 202	7 674
GÜMÜŞHANE	18 522	201		4 790	4 156
HAKKARİ	20 751	11 210		247	23 762
HATAY	43 230	107 882		28 952	24 912
ISPARTA	21 561	1 883		3 385	1 671
İÇEL	41 551	84	10	30 256	11 790
İSTANBUL	23 105	21 964	29 000	136 415	1 672 526
İZMİR	69 686	2 524	504	42 993	257 947
KARS	26 174	385		750	33 594
KASTAMONU	33 522	154		4	19 646
KAYSERİ	61 651	5 460		280	26 055
KIRKLARELİ	11 099	27 300		17 762	2 056
KIRŞEHİR	6 941	8 237		4	25 123
KOCAELİ	836		14 800	4 123	2 005
KONYA	206 788	5 733		22 710	25 945
KÜTAHYA	21 331	52 872	20 490	48 929	6 010
MALATYA	59 855	2 752			18 995
MANİSA	43 260	22 098		66 619	8 128
KAHRAMANMARAŞ	88 639	37 468		211 577	6 197
MARDİN	24 058	7 270		602 794	21 197
MUĞLA	14 395	9 522		153 995	9 560
MUŞ	9 114	6 566		19 932	2 853

NEVŞEHİR	5 570	2 167		5 004	1 188
NİĞDE	20 575	2 585		2	1 849
ORDU	3 256	144		9 877	55 872
RİZE	9 284	508	5 000	8 500	15 154
SAKARYA	1 420		11 950	5 407	150 504
SAMSUN	53 359	246		258	20 194
SİİRT	171	13 388		52	4 088
SİNOP	18 419	1 780			92 133
SİVAS	59 476	13 938	4 750	82 057	21 163
TEKİRDAĞ	2 150	9 405		8	11 180
TOKAT	29 786	142		11 671	7 031
TRABZON	24 964	565	29	4	11 506
TUNCELİ	174	72		202	1 613
ŞANLIURFA	409 465	6 281		42 357	6 356
UŞAK	9 824	137		4	4 265
VAN	24 751	286	11 368	1 459	17 749
YOZGAT	13 809	14 203		4	4 952
ZONGULDAK	12 740	54 104		6 259	8 557
AKSARAY	9 265	15 437		2 561	118 007
BAYBURT	6 748	126		320	381
KARAMAN	20 158	359		39 058	1 784
KIRIKKALE	5 336	1 182	98 835	2 002	5 512
BATMAN	13 177	129 344		2 750	4 500
ŞIRNAK	5 250	11 351		2 456	31 072
BARTIN	8 738	13 373		11 000	100
ARDAHAN	1 532	233		190	2 884
IĞDIR	3 715	68		2	5 329
YALOVA	400			1 680	1 042
KARABÜK	2 095			3 280	4 253
KİLİS	16 206	38		550	92
OSMANİYE	15 258	1 086		654	348
DÜZCE	11 621	2 000		184	1 593
MUHTELİF İLLER	2 817 631	74 135	167 750	1 043 979	8 543 245

Bin TL.

TURİZM	KONUT	EĞİTİM	SAĞLIK	DİĞER KAMU HİZMETLERİ	İL TOPLAMI
		87 282	16 400	76 998	265 061
	2 900	42 328	26 070	70 455	293 123
845	13 546	49 541	40 600	27 697	229 366
50	80 894	51 351	8 100	55 679	268 942
		24 588	402	51 304	116 556
1 001	10 945	295 959	81 452	1 004 544	3 553 371
39 624	251	58 692	42 000	170 811	420 393
	11 940	21 898	5 000	19 527	849 704
2 980	1 300	40 367	15 202	35 975	184 076
3 200		48 090	33 400	55 444	303 386
		26 101		13 468	43 897
	1 373	53 238	6 700	17 791	169 863
3 500	1 827	32 461	5 552	18 497	73 424
50		32 721	6 950	18 236	96 735

	130	42 303	2 500	8 617	85 255
2 000	810	75 010	42 653	69 037	452 297
14 096	750	44 204	12 802	12 725	220 887
2 000	120	29 559	3 900	8 441	76 642
	2 288	34 631	4 000	39 960	109 836
4 760	1 912	33 263	19 150	34 796	142 697
	12 205	100 673	25 200	181 009	798 074
5 319		37 981	10 300	9 159	156 444
50	90	35 250	19 930	35 925	149 298
	988	31 865	2 700	56 902	175 727
	6 011	55 888	27 402	73 859	248 984
956	750	44 922	11 350	58 959	268 816
	1 300	89 436	7 150	60 885	360 239
	6 996	38 898	16 150	43 975	131 168
	415	28 748	3 000	2 356	62 188
	212	48 776	3 002	12 669	120 629
752	2 000	53 171	13 300	40 275	314 474
3 050		38 273	6 650	7 300	83 773
18 750		187 438	38 100	132 121	460 100
650	1 599	293 329	51 500	329 155	2 559 243
7 380	1	106 601	44 050	172 910	704 596
30	10 700	34 254	19 552	18 438	143 877
1 500	2 842	30 049	19 700	10 851	118 268
650	277	65 418	11 150	50 158	221 099
		29 954	5 600	29 558	123 329
250	500	50 576	1 350	7 575	100 556
3 705		72 927	6 000	113 446	217 842
	276	101 796	20 500	106 899	490 647
	45 000	47 752	9 200	14 501	266 085
		49 207	12 454	21 975	165 238
541		40 985	39 705	38 698	260 034
		72 123	29 004	13 769	458 777
160	1 250	42 238	2 450	19 963	721 380
8 339	3 679	27 508	5 000	40 654	272 652
	3 273	49 309	3 152	21 344	115 543
2 000		26 877	1 000	7 873	51 679
	1 490	24 457	450	14 041	65 449
1 000	1 688	31 275	6 533	55 360	165 005
50	16 517	44 972	1 152	11 269	112 406
1 000		42 410	39 704	41 211	293 606
1 050	3 720	70 074	13 650	97 945	260 496
	215	38 559	850	23 705	81 028
	950	24 481	500	27 621	165 884
3 842	687	52 948	4 650	24 182	267 693
	500	44 680	23 500	28 843	120 266
	300	40 372	14 050	14 574	117 926
8 011	2 759	47 054	16 700	84 465	196 057
	4 095	29 706	900	16 149	52 911
3 624	776	86 166	25 102	67 609	647 736
	256	24 944	32 150	13 974	85 554
1 100	3 101	74 540	29 394	83 232	246 980
	600	36 764	4 000	24 934	99 266
	2 878	28 627	10 050	37 870	161 085
2 157	830	24 350		15 363	187 970
		21 998	1 502	2 715	33 790

		43 002	3 600	22 098	130 059
		39 505	25 950	5 297	183 619
	6 120	58 701	1 050	25 773	241 415
	317	43 504	508	48 458	142 916
5 500	800	18 448	4 650	22 364	84 973
	152	25 760	5 602	10 922	47 275
	10 135	32 843	2 550	3 803	58 445
550		28 363	365	4 678	37 078
850	119	44 234	8 152	25 609	88 592
		26 662		12 482	56 030
		38 184	1 002	3 583	60 115
		29 142	17 800	14 012	76 352
137 517	189 490	2 218 602	1 027 100	5 370 591	21 590 040
294 439	**479 845**	**6 491 136**	**2 161 600**	**9 797 895**	**44 434 287**

NOT: Tablo çok geniş olduğundan bu şekilde paylaşılmak zorunda kalınmıştır. İlk iki kısım alt alta gelecek, 3. 4. ve 5. kısımlarda alt alta geldikten sonra, birleştirilen ilk iki kısmın sağına eklenecektir.

Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4

Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
İl	**15 ve daha yukarı yaştaki nüfus**	**İşgücü**	**İstihdam**	**İşsiz**	**İşgücünde olmayan nüfus**	**İşgücüne katılım oranı (%)**	**İstihdam oranı (%)**	**İşsizlik oranı (%)**
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3

Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5

Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

<u>İLETİŞİM BİLGİLERİ:</u>

- **Nurcan Kutlu HABEK** - İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme & Danışmanlık ve İşe Yerleştirme Servis Şefi
  (nurcan.habek@iskur.gov.tr)

- **Alper KAYA** - İş ve Meslek Danışmanı
  (alper.kaya@iskur.gov.tr)

Tel : (0374) 215 13 13

Fax : (0374) 215 00 87